

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra anglistiky

Bakalářská práce

Téma homosexuality ve vybraných románech W. S. Burroughse

The Theme of Homosexuality in the Works of W. S. Burroughs

Vypracoval: Martin Chloupý, Mu–AJu

Vedoucí práce: PhDr. Kamila Vránková, Ph.D.

České Budějovice 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma „Homosexualita ve vybraných románech W. S. Burroughse“ jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 20.4.2023

Martin Chloupý

Poděkování

Rád bych věnoval poděkování PhDr. Kamile Vránkové, Ph.D. za její cenné rady, pomoc, čas a trpělivost, které mi při vedení mé bakalářské práce věnovala. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat své rodině a přátelům, kteří mě podporovali při studiu a psaní této práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá interpretací tří románů Sewarda Burroughse: *Junkie* (1953), *Naked Lunch* (1959) a *Queer* (1985). Východiskem práce je přiblížení beatnické generace i autorovy tvorby s ohledem na jeho vlastní zážitky a postoje.

Praktická část se soustředí na charakteristiku hlavních postav s ohledem na jejich zkušenost s homosexualitou. Dále si všímá motivu užívání drogy jako prostředku úniku z reality a zároveň jako příčiny následného tragického konce. Zkoumán je i motiv cesty jako další prostředek úniku z reality a hledání individuální identity a smyslu života. Závěr shrnuje mnohoznačnost Burroughsových textů, které odrážejí autorovy osobní priority a dojmy, ale i jeho kritický postoj vůči společnosti.

Klíčová slova

William Seward Burroughs; Beat Generation; americká literatura; homosexualita; droga; cesta

Abstract

The Bachelor's thesis deals with the analysis and literary interpretation of three works written by William Seward Burroughs: the novels *Junkie* (1953), *Naked Lunch* (1959) and *Queer* (1985). The starting point of the thesis is a description of the Beat generation and the author's literary output regarding his own experience and attitudes.

The practical part focuses on describing the main characters with respect to their experience of homosexuality. The thesis also deals with the motif of a drug, which functions as a means of escape from the reality. It also anticipates the tragic ending. The motif of the journey is also considered as another opportunity for escape in the search for the individual identity and the meaning of life. The conclusion summarizes the ambiguity of Burroughs' works, expressing his emotional personal confession and also a sharp social criticism.

Keywords

William Seward Burroughs; Beat Generation; American literature; homosexuality; drug; journey

Obsah

Úvod	1
1. Beatnická generace	2
2. William Seward Burroughs	8
2.1. Životní zkušenost a dílo.....	8
2.2. <i>Junkie (Feťák)</i>	15
2.3. <i>Queer (Teplouš)</i>	16
2.4. <i>Naked Lunch (Nahý oběd)</i>	17
3. Vztahy a samota	19
3.1. Vztahy k muži.....	19
3.1.1. <i>Junkie</i>	19
3.1.1.1. Angelo	19
3.1.2. <i>Queer</i>	20
3.1.2.1. Carl Steinberg.....	20
3.1.2.2. Eugene Allerton.....	20
3.1.3. <i>Naked Lunch</i>	21
3.1.3.1. Brad a Jim.....	21
3.2. Žena a děti	22
3.2.1. <i>Junkie</i>	22
3.2.1.1. Manželka Billa	22
3.2.1.2. Mary	23
3.2.2. <i>Queer</i>	24
3.2.2.1. Leeova manželka.....	24
3.2.2.2. Mary	24
3.2.3. <i>Naked Lunch</i>	25
3.2.3.1. Jane.....	25
3.3. Přátelství	26

3.3.1. <i>Junkie</i>	26
3.3.1.1. Roy	26
3.3.1.2. Bill Gains.....	27
3.3.2. <i>Queer</i>	28
3.3.2.1. Winston Moor	28
3.3.2.2. Joe Guidry	29
3.3.3. <i>Naked Lunch</i>	30
3.3.3.1. Dr. Benway.....	30
4. Motiv drogy	32
4.1. Droga a štěstí	32
4.1.1. <i>Junkie</i>	32
4.1.2. <i>Queer</i>	33
4.1.3. <i>Naked Lunch</i>	36
4.2. Droga a smrt	37
4.2.1. <i>Junkie</i>	37
4.2.2. <i>Queer</i>	39
4.2.3. <i>Naked Lunch</i>	40
5. Cesta a hledání	43
5.1.1. <i>Junkie</i>	43
5.1.2. <i>Queer</i>	44
5.1.3. <i>Naked Lunch</i>	46
Závěr.....	48
Seznam použité literatury	50

Úvod

Ve své bakalářské práci se zabývám beatnickou generací, konkrétně autorem Williamem Sewardem Burroughsem a jeho romány *Junkie*, *Queer* a *Naked Lunch*.

Práce bude rozdělena na dvě části: teoretickou a praktickou. První část bude zaměřena na beatnickou generaci a její nejznámější představitele. Dále přiblíží osobnost a tvorbu spisovatele s ohledem na jeho vlastní zážitky a postoje.

Praktická část se soustředí na rozbor konkrétních literárních děl: *Junkie*, *Queer* a *Naked Lunch*. Nejprve shrnuje jejich děj, přičemž následné kapitoly, věnované literární interpretaci, se zaměřují na charakteristiku postav prostřednictvím jejich zkušenosti s homosexualitou. Dále bude zkoumán motiv užívání drog jako prostředku k úniku z reality a zároveň jako příčiny tragického konce. V neposlední řadě se práce bude zabývat i motivem cesty jako dalšího prostředku úniku z reality, ale také hledání individuální identity a smyslu života.

V závěru se práce pokusí shrnout mnohoznačnost Burroughsových textů, které vyjadřují citlivou osobní výpověď komplikované osobnosti, ale i výraznou společenskou kritiku.

1. Beatnická generace

Beatnická generace¹ se skládala ze skupiny tvořivých jedinců z různých typů prostředí, kteří sdíleli podobné zájmy, ale měli zcela odlišný tvůrčí styl. Byla to skupina přátel, kteří spolu od poloviny čtyřicátých let rozvíjeli poezii i prózu, až se termín „beatníci“ stal na konci padesátých let celonárodně populárním. Kromě velkých jmen na literární scéně beatnické generace, jako Jack Kerouac, Allen Ginsberg a William Seward Burroughs, k popularitě této skupiny významně přispělo několik dalších osobností, zejména Neal Cassady, Lucien Carr, Gregory Corso, Lawrence Ferlinghetti, John Clellon Holmes a Herbert Huncke. V polovině padesátých let byla tato menší skupina rozšířena díky přirozené spřízněnosti, podobného způsobu myšlení i literárního stylu. Zahrnovala spisovatele v San Franciscu, včetně Michaela McClure, Garyho Snydera, Philipa Whalena, Philipa Lamantia a řady dalších méně známých básníků, jako jsou například Jack Micheline, Ray Bremser nebo známější černošský básník LeRoi Jones.

Důležitou roli při sblížení klíčových členů Beat Generation na počátku čtyřicátých let dvacátého století měla Kolumbijská univerzita v NYC. Jack Kerouac získal fotbalové stipendium, díky němuž se setkal s Allenem Ginsbergem a Lucienem Carrem. Právě Lucien Carr představil skupinu Williamu Sewardovi Burroughsovi, příteli Davida Kammerera z dětství.

Jedna z největších tragédií, která mohla skupinu zasáhnout, se stala 14. srpna 1944, v Riverside Park kolem třetí hodiny v noci. Carr v opilosti zavraždil svého přítele Kammerera: několikrát ho bodl do srdce svým skautským nožem. Poté Kammererovo tělo zatížil kameny a shodil je do řeky Hudson. Následně rychle vyhledal Burroughse, který mu poradil, aby se sám udal policii a sehnal si dobrého právníka. Mezitím Kerouac pomohl Carrovi zbavit se vražedné zbraně a také Kammererových brýlí. U soudu Carr prohlásil, že se pouze bránil a byl obviněn z vraždy druhého stupně. Později se k zabití prvního stupně přiznal a podstoupil dvouletý trest v nápravném zařízení Elmira v severní části státu New York.

Ve čtyřicátých a padesátých letech dvacátého století se spisovatelé a avantgardní umělci Beat generation vzájemně podporovali v bohémském způsobu života. Prostřednictvím Burroughsova přátelství s Herbertem Hunckem se raný beatnický kruh spojil s podsvětím Times Square. Times Square, běžně označované jako „křižovatka světa“ a „střed vesmíru,“ bylo rušnou obchodní křižovatkou, která odrážela představivost rané beatnické scény. Divoké

---

¹ BEATNICKÁ GENERACE – od slova BEAT, které použil poprvé Herbert Huncke, vystihující pocitu drogově závislého člověka (vyčerpaný, unavený, zničený, zbitý).

večírky a celonoční zábava byly samozřejmostí. Odehrávaly se zejména v bytě, který sdílely Edie Parkerová (budoucí Kerouacova manželka) a Joan Vollmerová (Burroughsova budoucí manželka) a který se nacházel jeden blok od Kolumbijské univerzity.

K základním a typickým charakteristikám Beat generation patří například experimentální psaní, autobiografická poezie a próza, anarchie a individualismus, touha po autentickém a intenzivním zážitku, záměrná vykořeněnost, lhostejnost k materialismu, sebezkoumání prostřednictvím užívání drog, ekologické vědomí a zájem o východní náboženství. Spisovatelé beatnické generace otevřeli nové možnosti literatury v době, kdy americké literární krajině po léta dominovali básníci modernismu, jako například T. S. Eliot, Ezra Pound a E. E. Cummings. Allen Ginsberg využíval volný verš, aby zdůraznil svůj přirozený poetický hlas a získal neomezenou svobodu k vyjádření myšlenek. Jack Kerouac věřil v teorii „spontánní prózy“, kde romanopisec nebo básník píše, co ho napadne, „vše v první osobě, rychle, šíleně, zpovědně“, podobně jako je jazzová hudba založená na improvizaci. William S. Burroughs se v *Naked Lunch* přesunul od jednoduchých příběhů svých prvních románů *Junkie* a *Queer* k fragmentárním „rutinám“, po nichž následovaly „cut-up“ romány, tvořící trilogii *Nova* (*The Soft Machine*, *The Ticket That Exploded* a *Nova Express*).

Beatnická generace prosperovala také díky spolupráci, například Kerouac a Burroughs spolupracovali na románu *The Hippos Were Boiled in Their Tanks* (napsán v roce 1945), založeném na vraždě Davida Kammerera. Burroughs a Ginsberg spolupracovali na *The Yage Letters*, zatímco Kerouac a David Amram pořádali na konci padesátých let čtení jazzové poezie. V neposlední řadě Burroughs, Brion Gysin, Gregory Corso a jihoafrický básník Sinclair Beiles spolupracovali na knize *Minutes to Go*, vydané v roce 1960.

Beatnická generace se odklonila od přísného formalismu americké modernistické poezie a přešla k autobiografické poezii a próze. Téměř vše, co Jack Kerouac napsal, bylo autobiografické, i když příběhy byly příkrášleny a mnohokrát upraveny. Ginsbergova báseň *Howl* odkazuje k řadě skutečných událostí, včetně propuštění Herberta Hunckeho z vězení, bizarní smrti Billa Cannastra při nehodě v metru, či skoku Tuli Kupferberga z Manhattanského mostu při neúspěšném pokusu o sebevraždu. Také velká část raného díla Williama S. Burroughse je semi-autobiografická, včetně jeho románů *Junkie* a *Queer*. Zajímavé je, že Burroughsovo dílo se téměř nezmiňuje o jeho manželce Joan Vollmerové nebo o jiných významných spisovatelích beatnické generace, jako byli Jack Kerouac nebo Allen Ginsberg.

Beatnická generace obecně odmítala tradiční americké hodnoty střední třídy při hledání individuální svobody. Rozčarování ze studené války vedlo spisovatele beatnické generace k hledání autentického prožitku. Dále usilovali o „novou vizi“, jak ji nastínili Lucien Carr a Allen Ginsberg na Kolumbijské univerzitě na počátku čtyřicátých let dvacátého století. Tato vize se vymyká konvenční morálce; rozšiřují-li se umělcovy smysly, pak i jeho vědomí. Jak popisuje William S. Burroughs:

„Lidé v hnutí Beat – já, Gregory Corso, Allen, Jack Kerouac – jsme byli umělecky zcela odlišní. Ale byli jsme spolu v jednoduchém konceptu otevřenosti.“²

První kruh beatnické generace, soustředěný na počátku čtyřicátých let na Kolumbijské univerzitě a v jejím okolí, experimentoval s návykovými látkami, jako je marihuana, morfin, a především benzedrin. V šedesátých letech dvacátého století byl Ginsberg zastáncem legalizace marihuany. William S. Burroughs odborně zaznamenal svůj sestup do podsvětí drogové kultury v New Yorku, New Orleans a Mexico City ve svém prvním vydaném románu *Junkie*. V románu *Naked Lunch* dále prozkoumává hrůzy drogové závislosti do děsivých detailů. Keroauc i Burroughs byli prvními účastníky psychedelických experimentů Timothy Learyho na Harvardské univerzitě. Ginsberg spolu s Burroughsem spolupracovali na knize *The Yage Letters*, která obsahuje jejich korespondenci, založenou na Williamových cestách Jižní Amerikou v roce 1953 při hledání halucinogenní drogy.

Prostřednictvím své poezie, esejí a sociálního aktivismu pomohla beatnická generace zavést ekologii a environmentalismus do hlavního proudu americké kultury. S ekologickými zájmy byl nejčastěji spojovaný spisovatel beatnické generace Gary Snyder. Snyderův hluboký cit pro ochranu životního prostředí se odráží v jeho knize ekologických projevů a rozhovorů, *The Real Work: Interviews and Talks, 1964-1979*, publikované roku 1980. Také William S. Burroughs ve své novele *Ghost of a Chance* nařiká nad ničením amazonských deštných pralesů:

---

² WEIDMAN, 2015, s. 48

„Dobývají a zalidňují zemi. [...] Buldozery likvidují deštný prales, domov lemuru [...] To vše má vytvořit prostor pro stále znehodnocenější lidský rod, ve kterém každým dnem zůstává méně divoké jiskry, neocenitelného koření – energie se přeměňuje v hmotu.“³.

Část tohoto literárního okruhu, Kerouac, Whalen, Snyder, a navíc básníci Lew Welch, Peter Oslovsky, Ginsberg a další, se zajímali o meditaci a buddhismus.

Poté, co Holmes v roce 1952 publikoval text, který je považován za první román Beat generation – *Go*, se objevil v *New York Times Magazine* jeho článek „*This Is the Beat Generation*“, publikovaný 16. listopadu 1952. Tento článek oficiálně představil a zavedl termín „beat“. Podle Holmese „chtíč po svobodě“ této nové poválečné generace vedl k černým trhům, bebopu (forma jazzu), narkotikům a sexuální promiskuitě. Podle legendy to však byl ve skutečnosti podvodník, narkoman a zloděj Herbert Huncke, kdo představil slovo „beat“ skupině začínajících spisovatelů, kteří tvořili jádro Beat generation. Huncke toto slovo používal pro stav, v jakém se nacházel v období své drogově závislosti – „zničený, zbitý“.

Autoři beatnické generace byli ovlivněni anglickými romantickými básníky, zejména Williamem Blakem a Percy Bysshe Shelleyem, ale také Waltem Whitmanem, Fjodorem Dostojevským, Williamem Carlosem Williamsem a Thomasem Wolfem. Podstatnou roli dále hrály surrealismus a jazzová hudba, zejména bebop. Angličtí romantičtí básníci konce osmnáctého a počátku devatenáctého století se bouřili proti intelektualismu osvícenství. Kultivovali individualismus a preferovali přirozenější, emocionální a osobní umělecká témata způsobem, jakým Beat generation odmítla formalismus amerických modernistických básníků. Percy Bysshe Shelley ovlivnil především tvorbu Gregoryho Corsa a Allena Ginsberga. Avšak Ginsbergovou hlavní inspirací mezi anglickými romantickými básníky byl William Blake. Demokratický duch Walta Whitmana se v zemi uvolnil právě s beatnickou prózou a poezií – spontánní, odvážnou, upřímnou a přístupnou. Walt Whitman byl spolu s Thomasem Wolfem jedním z prvních vzorů pro tvorbu Jacka Kerouaca. Surrealistický kruh zahrnoval různorodou škálu umělců, jako jsou Max Ernst, Jean Arp, Man Ray, Joan Miró a Salvador Dalí. Básník Philip Lamantia, narozený v San Francisku, byl beatnickým spisovatelem, který byl nejvíce spjatý se surrealismem. Styl jazzu známý jako bebop, nebo jednoduše bop, který ovlivnil autory beatnické generace, se vyvinul v první polovině čtyřicátých let a vyznačoval se rychlým tempem a improvizací. Bebop měl velký vliv na Jacka Kerouaca, ale i na další spisovatele.

---

³ BURROUGHS, 1995, s. 5

Místa, která spisovatelé beatnické generace nejčastěji obývají či navštěvují, zahrnují New York City, Denver, New Orleans, Mexico City, San Francisco, Venice Beach v Los Angeles, Desolation Peak, Tanger a Paříž. New York se může skutečně prohlásit za rodiště beatnické generace, a to zejména díky Kolumbijské univerzitě, Greenwich Village a podsvětí Times Square. Denver je rodné město Neala Cassadyho a také častá zastávka na cestách Jacka Kerouaca a Allena Ginsberga. Jazzové legendy, jako Duke Ellington, Miles Davis, Billie Holiday a mnoho dalších, vystupovaly v nočních klubech ve čtvrti Five Points, jinak přezdívané Harmel of the West. Několik barů, které beatníci rádi navštěvovali a které jsou stále otevřené, nese názvy *Charlie Brown's Bar* nebo *My Brother's Bar*. Mimo jiné se zde narodil i básník Bob Kaufman. William Seward Burroughs spolu s rodinou žili v New Orleans v padesátých letech. Jack Kerouac toto místo navštívil a popisuje ho ve svém románu *On the Road*. Manželé Jon Edgar a Gypsy Lou Webbovi vydali na počátku šedesátých let avantgardní literární časopis *The Outsider* a založili nakladatelství Loujon Press, které publikovalo díla Jacka Kerouaca, Lawrence Ferlinghettiho, Allena Ginsberga, Williama Sewarda Burroughse, Henryho Millera a dalších. V Mexico City William S. Burroughs strávil nejméně tři roky svého života. V prostředí Mexico City se odehrává děj románu *Queer*: ve svém úvodu k tomuto dílu Burroughs napsal:

„V Roce 1949 to bylo místo, kde se dalo levně žít, s početnou cizineckou kolonií, skvostnými bordely a restauracemi, kohoutími a býčími zápasy i každou myslitelnou zábavou. Osamělý muž tam mohl žít za dva dolary denně.“⁴

Během léta 1955 žil Jack Kerouac v Mexico City, kde napsal *Mexico City Blues*, a kromě toho i novelu *Tristessa*, znázorňující jeho destruktivní vztah s drogově závislou mexickou prostitutkou. Knihkupectví a nakladatelství *City Lights* v San Francisku bylo založené v roce 1953 básníkem Lawrencem Ferlinghettim, následně v roce 1956 vydalo Ginsbergovu básnickou sbírku *Howl and Other Poems*. Mezi oblíbené podniky beatnické generace patřily Vesuvio (kavárna) či Caffè Trieste. Konala se zde velmi důležitá literární událost, Six Gallery Reading, kde Allen Ginsberg, Philip Lamantia, Michael McClure, Gary Snyder a Philip Whalen představili a předčítali svá nejnovější díla. V Tangeru William S. Burroughs strávil nejméně čtyři roky svého života a rád se tam i vracel; ve svém úvodu k *Naked Lunch* napsal:

„Žil jsem v jednom pokoji v domorodé čtvrti Tangeru. Rok jsem se nekoupal ani si neměnil šaty a jen si každou hodinu vrážel jehlu do šlachovitého šedého strnulého masa konečně

---

⁴ BURROUGHS, 1991, s. 1

závislosti. Nikdy jsem neuklízěl ani neutíral prach. Prázdné krabice od ampulí a odpadky se vršily až ke stropu. Světlo i vodu mi pro neplacení dávno odpojili. Nedělal jsem vůbec nic.“⁵

Mezi lety 1956 a 1958 měl Burroughs i několik návštěvníků, včetně Allena Ginsberga, Petera Orlovskeho, Jacka Kerouaca a Alana Ansena. Koncem padesátých a začátkem šedesátých let dvacátého století byl zchátralý „Beat“ Hotel v Paříži domovem spisovatelů Beat generation Williama S. Burroughse, Gregoryho Corsa, Allena Ginsberga, Petera Orlovskeho, Briona Gysina a Iana Sommervilla. Právě v hotelu Beat, kde Burroughs dokončil *Naked Lunch*, se od svého dobrého přítele, umělce a spisovatele Briona Gysina, naučil takzvanou „cut-up“ techniku, která následně ovlivnila jeho pozdější díla, včetně trilogie *Nova*.

---

⁵ BURROUGHS, 2003, s. 9

2. William Seward Burroughs

2.1. Životní zkušenost a dílo

V Saint Louis se na 4664 Pershing Avenue nacházel dvoupatrový dům, který disponoval břidlicovou střechou, přibližně patnáct metrů dlouhým trávnickem a velkým dvorem. V zadní zahradě bylo jezírko, oddělené od sousedů vysokým plotem. V jedné ložnici tohoto domu se 5. února 1914 narodil William Seward Burroughs II. Své druhé příjmení získal po ministroví zahraničí Spojených států z období vlády prezidenta Lincolna – byl to výraz naděje, že chlapec ve svém životě dosáhne velkého úspěchu.

William Seward Burroughs I., jeho dědeček, byl vynálezce, který v roce 1886 založil „Arithmometer Company“, ta se pak v roce 1905 přejmenovala na „Burroughs Adding Machine Company“ v roce 1905. Tato společnost vyráběla sčítací stroje, které byly postupem času využity v bankovníctví. Narodili se mu dva synové, Horace a Mortimer, a dvě dcery, Jenny a Helen. Právě Mortimer je otcem Williama Sewarda Burroughse II.

Williamův dědeček zemřel 14. září 1898, ve věku čtyřiceti čtyř let. Jeho druhý dědeček, narozen v roce 1849 ve městě Rockbridge ve státu Georgia, byl kazatelem a moralistou, který šířil myšlenky evangelické církve. Ve dvaceti šesti letech se oženil s třináctiletou Eufalou Ledbetterovou, se kterou měli dohromady 12 dětí, avšak pouze 6 se dožilo dospělosti, mezi ně patřila i matka Burroughse, Laura Lee. Manželství Laury a Mortimera P. Burroughse bylo velmi šťastné a bez hádek, ačkoliv žena působila chladně a nelaskavě. 16. února 1911 se narodil starší bratr Williama, Mortimer P. Burroughs, který se jmenoval stejně jako jeho otec. Mortimer studoval na Princetonu a poté na Harvardu, kde získal diplom a stal se architektem. Jejich sourozenecký vztah nebyl vždy zcela harmonický. Jako dítě William trpěl úzkostmi a halucinacemi. Navíc byl ve čtyřech letech pohlavně zneužit partnerem své chůvy, která byla následně propuštěna. Dle Burroughsových vzpomínek ke zneužití došlo v lese na expedici, celou tuto situaci spisovatel popisuje jako pocit něčeho velmi drastického, velmi nepřijemného.

Když mu bylo šest let, začal chodit do komunitní školy. Jeho švagrová si ho pamatuje jako uzavřeného knihomola a snílka, který nebyl schopen se s někým spřátelit. V jedenácti letech (v roce 1925), začal chodit na střední soukromou školu John Burroughs, která byla pojmenovaná po přírodovědci. Tuto střední školu navštěvoval od sedmé do jedenácté třídy. V jeho dvanácti letech se rodiče rozhodli, že prodají dům na Pershing Avenue. Postavili krásný bílý dům na přibližně 20000 m² velkém pozemku na předměstí Saint Louis na 700 South Price

Road. Rodiče se rozhodli pro otevření ochodu se starožitnostmi, který se jmenoval „Cobblestone Gardens“.

V roce 1928 William téměř přišel o svou levou ruku, když si ve sklepě hrál s chemickou sadou. Začal míchat červený fosfor a chlorečnan draselný, tato sloučenina mu následně vybuchla v ruce. Po dvouhodinové operaci zůstal v nemocnici ještě šest týdnů, kvůli obávané sekundární infekci. V létě roku 1929, po návštěvě Francie, Williama poprvé zaujala myšlenka stát se spisovatelem. Myslel si, že spisovatelé jsou velmi movití, proslulí a žijí bohémským způsobem života.

Jeho prvním publikovaným článkem byla cynická jednostránková esej, která byla publikovaná literárním časopisem *John Burroughs Review* v roce 1929. Ze strachu o jeho zdravotní stav se matka rozhodla zapsat Williama na poslední dva roky střední školy do Ranch School v Los Alamos, která se nacházela v Novém Mexiku. Zde prožil první neúspěšnou lásku k chlapci. Po neúspěchu v Los Alamos, když bylo Williamovi sedmnáct let, byl matkou zapsán na soukromé doučování k anglofilovi Edgaru C. Taylorovi s tím, že se dostane na dobrou vysokou školu. V září roku 1932 byl William přijat na Harvard. Ačkoliv nebyl na Harvardu oblíbený a žádný klub ho nechtěl, měl poměrně slušné známky. Na ostatní spolužáky působil jako mírně výstřední člověk, jelikož měl na svém vysokoškolském pokoji fretku. Během studia byl velmi sexuálně frustrovaný a smutný, jelikož nikdy neměl pohlavní styk s mužem či ženou. Od Harvardu si odpočinul až během letních prázdnin.

V roce 1934, když mu bylo dvacet let, vycestoval do zahraničí se svým kamarádem, který se jmenoval Rex Weisenberger. Jejich cesta zahrnovala Maltu a Alžírsko. Po návštěvě Afriky se jeho sexuální frustrace zvyšovala, a proto se rozhodl navštěvovat nevěstinec v St. Louis. V posledním ročníku na Harvardu se odhodlal k sexuálnímu vztahu, po kterém toužil. Netušil však, jaké bude mít následky. Po uplynutí dvou let se začaly objevovat první symptomy sexuálně přenosné nemoci syfilis. Jelikož v této době ještě nebyl objeven penicilin, byl osmáct měsíců léčen arsenem. V červnu roku 1936 získal vysokoškolský titul. Jako dar k promoci dostal od rodičů cestu do Evropy. S kamarádem B. Millerem se vydali z Paříže do Vídně, kde v té době bylo celé město plné nacistů.

Následovala cesta do Dubrovniku, při této příležitosti se William Burroughs seznámil s Ilse Klapperovou. Po návštěvě Dubrovniku se měli vrátit zpět do USA, avšak William se zapsal na lékařskou fakultu. Proto se jeho rodiče rozhodli, že mu budou ze svých příjmů ve starožitnictví dávat každý měsíc příspěvek ve výši 200 dolarů. Již v té době se cítil pronásledovaný, a to kvůli

nacistům, jelikož si uvědomoval svou odlišnou sexuální orientaci. Po operaci slepého střeva se rozhodl pro opětovnou návštěvu Dubrovníku. Tam se shledal s Ilse, kterou si vzal za manželku, aby jí pomohl emigrovat do USA, kvůli jejímu strachu z nacismu. Po emigraci do USA, na jaře roku 1939, si Ilse našla práci jako sekretářka a připojila se k židovské komunitě v New Yorku.

Ve věku dvaceti pěti let William Seward Burroughs odcestoval do Chicaga, kde se účastnil několika přednášek hraběte Alfreda Korzybského. Po skončení přednášek se navrátil zpět do New Yorku, kde vypátral svého kamaráda z Harvardu, Billa Gilmora. Díky Billovi se seznámil s Wystanem Hughem Audenem a Jackem Andersonem. S Jackem se stále vídal i po návratu do Saint Louis.

Po roce 1940 se William Seward Burroughs opět setkává s přáteli ze St. Louis, a to s Lucienem Carrem a Davidem Kammererem. Následující rok se Lucien přestěhoval do New Yorku, následovali ho i David s Williamem. William i David bydleli ve čtvrti Greenwich Village a Lucien studoval na Kolumbijské univerzitě v New Yorku. Lucien měl mnoho známostí, díky kterým seznámil Williama s Allenem Ginsbergem či Jackem Kerouacem. V této době byla Kerouacovou přítelkyní Edie Parkerová, která pocházela z Michiganu. Jak již bylo zmíněno, Edie sdílela byt se svou osmnáctiletou kamarádkou, Joan Vollmerovou. V roce 1942 měla Joan poměr se studentem z Kolumbijské univerzity a otěhotněla, navzdory tomu, že byla vdaná za Paula Adamse – studenta práv. Na začátku roku 1943 Joan porodila dceru Julii. Společně s Edie se přestěhovala do čtvrti Harlem, do čtyřlůžnicového bytu, ve kterém se během následujících let stýkali všichni přátelé, včetně Williama.

Později se William spolu s Joan a Julií přestěhovali do Texasu, konkrétně do odlehlého místa zvané Pine Valley v blízkosti města New Waverly. New Waverly se nacházelo přibližně šedesát kilometrů severně od města Houston. Burroughs měl v plánu pěstovat marihuanu, i když to v Texasu bylo trestné. Snažil se zkontaktovat svého kamaráda Herberta Hunckeho, který mu měl přinést semínka marihuany. Herbert zajistil i inhalátory pro Joan, která byla závislá na benzedrinu. Joan byla v této době opět těhotná, tentokrát byl otcem dítěte Burroughs. V jejich domě bylo hodně práce, večer poslouchali hudbu a kouřili marihuanu. William v této době nepřemýšlel nad psaním, soustředil se na svou úrodu marihuany, která vzkvétala.

Herbert si často všímal Williamovy nevlídnosti k Joan, málokdy vůči ní vyjádřil sympatie. Podle Herberta byl William velmi chladný a tvrdý, když ale někdo na Joan viděl chyby, William se jí vždy zastal. 21. července 1947 se Joan a Williamovi narodil syn, William Seward Burroughs Jr., ve městě Conroe, které bylo asi dvacet pět kilometrů daleko od New Waverly.

Po narození syna následovala mimořádná návštěva Williamových rodičů. William jim lhal, že žádné drogy neužívá, proto byli spokojeni, že jejich synovi se daří a ve svém životě udělal velký pokrok.

Po odjezdu Williamových rodičů následoval příjezd Allena Ginsberga a Neala Cassadyho, který byl spojen s intenzivním sexuálním napětím. Poslední večer Ginsberg zaplatil hotel, kde s Burroughsem strávil noc. Burroughs byl v té době bez finančních prostředků, proto se rozhodl jet do New Yorku prodat svou sklizeň marihuany. Jelikož byl z pěstování marihuany velmi zklamaný, rozhodl se přestěhovat. Přemýšlel nad tím, ve kterém nejbližším městě by mohla být drogová i gay scéna.

Ve třiceti čtyřech letech prodal nemovitost v New Waverly a přestěhoval se s rodinou do New Orleans, konkrétně do Wagner Street 509. Dům nebyl v dobrém stavu, nacházela se zde však veranda, která byla krytá před slunečními paprsky, a součástí domu byl i dvorek pro děti. Burroughs v New Orleans začal navštěvovat French Quarter. Tato čtvrť byla plná barů, jazzových podniků, námořníků a tuláků, díky čemuž se mu vybavovaly vzpomínky na život na Times Square v New Yorku. V této době byl již Burroughs závislý na heroinu a v dubnu byl zadržen dopravní policií. Našla u něj neregistrovanou zbraň a dopis od Allena Ginsberga, ve kterém psal o prodeji a nákupu marihuany. Kvůli zmiňované marihuaně provedla policie domovní prohlídku domu, kde Burroughs žil se svou rodinou. Našla zde sklenici marihuany, malé množství heroinu a šest střelných zbraní, a odvezla Burroughse do věznice na druhém okrsku. Joan zařídila manželovi velmi schopného a inteligentního právníka, který dosáhl toho, že byl propuštěn na kauci ještě předtím, než mohl být obviněn. Právník Williamovi S. Burroughsovi poradil, aby opustil USA, proto se v roce 1949 ve věku třiceti pěti let kvůli opakovaným policejním kontrolám rozhodl přestěhovat do Mexika, konkrétně do hlavního města.

V Mexiko City žil v klidné ulici Cerrada de Medellin 37. Burroughs byl zde velmi spokojený, jelikož v Mexiku bylo všechno levnější než v USA, a hlavně se zde o něj nezajímala policie. Přihlásil se na Mexico City College, kam docházel na kurzy mayské a mexické archeologie. Večer často navštěvoval gay bar, který se jmenoval Chimu, s některými chlapeci někdy odešel na hotelový pokoj, avšak neměl s nimi sexuální kontakt, pouze si s nimi povídal nebo se jich dotýkal. Dne 27. října 1949, v den soudu, se Burroughs rozhodl nevrátit se zpět do New Orleans a celkově do Spojených států. Hledal dobrého právníka v Mexiku a brzy ho našel, jmenoval se Bernabé Jurado. Právník zajistil lékařské potvrzení, že Burroughs nebude moci být

přemístěn. I kdyby byl poslán do některé ze severních provincií, guvernér by jeho jméno v dokumentaci o vydání do USA neměl.

V roce 1950 přijel na návštěvu Lucien Carr se svou přítelkyní. Jeho návštěva však nebyla moc dlouhá, chtěl propašovat drogy do USA, ale nakonec se rozhodl neriskovat. Po odjezdu Luciena navštívila Joan město Cuernavacy, kde podala žádost o zrušení manželství. Následovala další návštěva, a to od Kellse Elvinse, jeho známého z dětství. Ten Williama přesvědčil, aby opět začal psát. Navrhl mu, aby jednoduše a upřímně popsal svá drogová dobrodružství, s čímž Burroughs souhlasil. Během podzimu pracoval na knize, kterou psal jako deník. Mezitím se ale zhoršovala jeho závislost na alkoholu. Burroughs trpěl začínající urémií a když se léčil z této nemoci, na krátkou dobu drogy a alkohol vynechal.

V roce 1951 se William Seward Burroughs nastěhoval s rodinou do jednoho z bytů na 210 Orizaba. Poblíž se nacházel i bar, známý pod jménem Bounty, ze kterého si Burroughs udělal svou klíčovou rezidenci. Mezi stálé návštěvníky tohoto baru patřili Eddie Woods a Eugene Allerton, jejichž pravá jména nejsou známá. William usiloval o Eugenovu pozornost, Eugene vnímal Williama jako dobrého vypravěče a společníka a začal si vážit jeho přátelství. Když spolu v opilosti strávili noc, Eugene se Burroughsovi začal vyhýbat. Burroughs se ho snažil znovu získat, proto mu nabídl výlet do Jižní Ameriky a Eugene souhlasil. Joan tuto situaci jen tiše pozorovala. Burroughs se dožadoval „sexuálních aktivit“ s Eugenem, čímž však porušoval jejich „smlouvu“. Na začátku září se Eugene a Burroughs vrátili zpět do Mexico City. Eugene byl z cesty nadšený, nicméně Burroughs cestu považoval za neúspěšnou, jelikož nebyl schopen najít drogu yage.

V září roku 1951 dochází k nepochopitelné a nenapravitelné tragédii. Burroughs zastřelil svou manželku během večírku plného alkoholu a drog, když jí chtěl z hlavy sestřelit skleničku.

„Z hromové rány přihlízejícím div nepopraskaly bubínky. Kulka prorazila sedmimilimetrový otvor do kůže a kosti Joanina čela necelých centimetrů napravo od středu a zůstala vězet v hlavě. Zásah jí srazil hlavu k pravému rameni, nedotčená sklenička spadla na zem a krouživě se jí kutálela u nohou.“⁶

Po smrti své manželky William věděl, že jeho další život bude formou odčinění. Nenáviděl se hlavně za zmatek, který způsobil svým nejbližším, a hlavně svému synovi. Podle Burroughse Joanina smrt nehodou nebyla, jelikož podle něj náhoda neexistuje. Smrt manželky pro něj

---

⁶ COLIN a SKOVER, 2013, s. 163

představuje celoživotní trauma, nikdy však nebyl rozhodnutý svůj život a své vztahy změnit. Literární tvorba se pro něj stala jednou z příležitostí, jak dát svému životu smysl.

Jak sám přiznává v úvodu *Teplouše*:

„Jsem tlačěn k úděsnému závěru, že nebýt Joaniny smrti, nikdy bych se nestal spisovatelem“⁷

Až po manželčině smrti začal Burroughs psát své knihy *Queer* a *Junkie*. Svou tvorbou jako by se snažil sám sebe přesvědčit, že zcela neztratil svou lidskou identitu.

Po smrti manželky si dceru Julii vzali do péče manželčini rodiče a malý William zůstal v Saint Louis s Burroughsovou rodinou. Vánoce roku 1952 Burroughs strávil se svými rodiči a synem v Palm Beach, snažil se svému synovi vynahradit svou dlouhodobou nepřítomnost. Nikdy zde ale pro svého syna doopravdy nebyl, fyzicky občas ano, ale psychicky ne, podpora vlastního dítěte byla dle mého názoru nedostatečná.

Od roku 1953 do roku 1960 Burroughs cestoval po světě a žil na různých místech, mezi ně patří Maroko, Francie či Spojené království. Během období, které strávil v Tangeru, napsal romány *Interzone* a *Naked Lunch*. V polovině ledna roku 1958 se v Paříži snažil najít vydavatele románu *Naked Lunch*, kterým se stal Maurice Girodias z Olympia Press. Během doby strávené v Paříži se seznámil se svým milencem Ianem Sommervillem.

Do konce roku 1965 William dokončil dílo, které nazýval svou mytologií či vesmírným věkem: trilogii knih, tvořenou převážně přebytečným materiálem z *Naked Lunch*. Do této trilogie patří knihy *The Soft Machine*, *The Ticket That Exploded* a *Nova Express*. *The Soft Machine* vydalo nakladatelství Olympia v roce 1961 a Grove v roce 1967. *The Ticket That Exploded* byla uvedena v roce 1962 společností Olympia a v roce 1967 společností Grove, která také publikovala *Nova Express* v roce 1964.

V roce 1969 William pracoval na knize *The Wild Boys* a *The Last Words of Dutch Schultz*. Stal se celebritou, hlavně díky svému románu *Naked Lunch*. Mezi jeho obdivovatele patřili například Frank Zapp, Chris Stein, Debbie Harry, Patti Smith, Iggy Pop, David Bowie a někteří členové *Rolling Stones*.

---

⁷ BURROUGHS, 1991, s. 11

Kniha *The Wild Boys*, vydaná nakladatelstvím Grove v roce 1971, byla pro Burroughse velkým zlomem, jelikož text byl založen na novém materiálu a autor se vrátil k přímému vyprávění po dlouhém období experimentování s „cut-up“ technikou. Zbylý materiál z *The Wild Boys* posloužil jako základ dalšího románu s názvem *Port of Saints*.

Roku 1976 William Seward Burroughs dostal telegram od Anthony Balche se zprávou, že Ian Sommerville byl zabit při autonehodě. Byla to další tragédie v Burroughsově životě: po vztahu s Allenem Ginsbergem šlo o jeho první další intenzivní citový vztah.

Mezitím jeho opuštěný syn Billy dál prohlubuje svou závislost na drogách a alkoholu, bez jakékoli disciplíny a sebekontroly. Nedokázal závislost ovládnout, a proto 3. března 1981 umírá na akutní krvácení spojené s cirhózou jater. Billymu bylo jen třicet tři let. Jeho ostatky byly zpopelněny v De Land a jeho popel byl rozptýlen ve Skalistých horách v Colorádu, na místě buddhistického centra. Příčinu Billyho závislosti na drogách lze vidět v jeho celoživotním pocitu prázdnoty a bezradnosti. Otec ho opustil, a navíc v jeho životě představoval velmi špatný vzor. Tragicky ztratil matku, která zemřela otcovou vinou. Navíc všechny ženy, se kterými se ve svém krátkém životě seznámil, ho opustily.

Pouhé čtyři měsíce po smrti Allena Ginsberga, 2. srpna 1997, William Seward Burroughs zemřel doma, ve věku osmdesát tři let. Nechtěl být pohřben na pozemku v St. Louis s rodinou, kterou pohrdal. Chtěl být zpopelněn v Tangeru a přál si, aby byl jeho popel svržen do Gibraltarského průlivu z marockého pobřeží na mysu Spartel. Williamův pohřeb, který zorganizoval James Grauerholz, se konal 6. srpna v Liberty Hall, v prostorném divadle v centru města Lawrence. Druhý den ráno byla jeho rakev převezena z Lawrence na hřbitov Bellefontaine v St. Louis, kde byl William pohřben se svou rodinou.

2.2. Junkie (Fet'ák)

William Lee – přezdívaný Bill – je třicetiletý běloch, žijící v New Yorku. Začíná užívat morfin a rozvíjí se u něj závislost na narkotikách. Během následujících pěti let užívá drogy, zapojuje se do drobných zločinů a pašování drog. Přestěhuje se do Texasu, New Orleans a nakonec do Mexico City, přičemž se snaží neúspěšně zbavit svého nezdravého zlovyku, drogové závislosti.

Příběh se začíná rozvíjet kolem roku 1944, kdy si Bill vezme první dávku morfia. Brzy si vytváří silnou závislost. Pohybuje se po čtvrtích New Yorku a zabývá se obchodem s drogami, kriminalitou a nelegálním užíváním drog. Doprovází ho manželka a děti, i když v textu nejsou téměř zmíněny. Naopak okruh jeho pochybných společníků se rozrůstá. Navíc se zaplete do kruhu policejních informátorů a prchá před hrozícími právními problémy.

Bill cestuje do Texasu a krátce se usadí v oblasti Brownville, kde zůstává několik měsíců bez drog. Po přestěhování do New Orleans se zapojuje do každodenních aktivit tohoto města. Po několika měsících se však vrátí k předchozímu způsobu života – drogám a kriminalitě. New Orleans se stává ohniskem velké protidrogové akce a Bill je nakonec zatčen. Po propuštění z vězení a během soudního procesu se vrací do Texasu, kde se své užívání drog snaží omezit.

S blížícím se soudem je donucen opustit zemi a míří do Mexico City. V Mexiku Bill zůstává přibližně rok bez drog. Nakonec ale potká drogově závislé přátele a znovu drogám podlehne. Když se po roce rozhodne s drogami znovu skončit, stává se z něj silný alkoholik a uchýlí se k užívání benzedrinu. Jeho zdraví se zhoršuje a jeho chování je nevyzpytatelné. Během několika měsíců se však uzdraví a drogy už neužívá. Připojí se k němu několik společníků z New Yorku a jeho žena ho opustí. Bill zaměří svou pozornost na drogu yage z Jižní Ameriky a vydá se ji hledat.

2.3. *Queer (Teplouš)*

Příběh se začíná odehrávat v roce 1952 v prostředí Mexico City a později v Jižní Americe. Hlavní hrdina Lee popisuje svou komplikovanou cestu k naplnění touhy po lásce a nalezení partnera. Vídá se s různými typy přátel v barech, pivnicích a restauracích. Mívá náhodný pohlavní styk s chlapci, se kterými se v barech seznámí, jeho život se však změní v době, kdy pozná Eugena Allertona. Tráví spolu čas nicneděláním a pitím alkoholu, nejčastěji v baru Ship Ahoy, chodí spolu do restaurací nebo do kina. Jejich vztah není dokonalý, opakovaně se rozcházejí a opět se k sobě vrací.

Lee pozve Eugena na cestu do Jižní Ameriky. Vztah k Eugenovi intenzivně citově prožívá, u svého protějšku se však neseťkává s podobnou citovou odezvou a tato situace ho vyčerpává. Navštíví spolu několik měst v Panamě a Ekvádoru. V těchto městech tráví většinu času procházením se po plážích a ponocováním v barech či kavárnách. Hlavním účelem cesty do Jižní Ameriky je však získání drogy yage. Svou cestu ukončují hledáním botanika Cottera uprostřed džungle a doufají, že by jim drogu mohl dát. To se jim však nepodaří.

Burroughs v tomto příběhu velmi otevřeně a upřímně rozvíjí téma neopětované lásky a inspirací jsou mu jeho vlastní složité vztahy a nevyrovnaný citový život.

2.4. Naked Lunch (Nahý oběd)

Nahý oběd začíná příběhem o Williamovi, jenž se snaží uniknout newyorské policii, která ho chce zatknout za užívání heroinu. Vyhne se důstojníkovi tím, že naskočí do rozjíždějícího se vlaku metra. Uvnitř vagónu mluví s mladým mužem, který je zaujatý Williamovými příběhy o Bulíkovi (The Rube) a Bdělém (Vigilante). Pod tlakem policejního pronásledování se William rozhodne město opustit. Cestuje napříč Spojenými státy, přes Philadelphii, kde on a jeho spolucestující opustí Bulíka (The Rube). Dále se vydají do Chicaga, St. Louis a Houstonu. V New Orleans koupí velkou zásobu heroinu a pokračují v cestě do Mexika. V Mexiku William získá na předpis kokain a potkává organizátora prostituce, který týrá ženy, mezi nimiž je i prostitutka Jane.

Poté William cestuje do imaginární země Freeland, kde má za úkol přesvědčit Dr. Benwaye, aby spolupracoval s Islam Incorporated. Dr. Benway řídí Středisko převýchovy, kde provádí neetické experimenty na homosexuálech a drogově závislých. Když nastane porucha „elektronického mozku“, která osvobodí vězně a tím rozpoutá totální chaos, jsou nuceni středisko opustit vrtulníkem.

Děj se poté přesune do Interzóny. William popisuje zážitek Carla, který se odtrhne od reality, když jde navštívit svého přítele Joselita do sanatoria. Námořník jde na náměstí ve městě koupit „Černé maso“ (The Black Meat) od tvorů zvaných Hlavouni (Mugwumps). Dále William popisuje své pokusy o detox v nemocnici, kde se Dr. Benway znovu objeví, aby provedl operaci dvou pacientů, avšak ani jeden z nich nepřežije. Přibližně 10 let po svém životě v Interzóně musí William navštívit krajského tajemníka. Předstírá, že souhlasí s jeho rasistickými názory, aby se vyhnul vystěhování ze svého bytu. Popisuje svůj život v Interzóně, městě, kde jsou drogy a sex všeho druhu volně dostupné. Pod povrchem každodenního života se však skrývá hrozba revoluce.

Interzóna je řízena čtyřmi politickými stranami: Rozpouštěči (the Liquefactionists), Vysílači (the Senders), Rozdělovači (the Divisionists) a Faktualisté (the Factualists). Tyto strany ovlivňují také Williamovu spolupráci v Islam Inc., organizaci bez jasného cíle, kromě jednotlivých preferencí jejích agentů. Vyobrazuje činy svých kolegů agentů a popisuje orgie, pořádané agentem Hassanem. Další agent, A. J., je známý svými propracovanými a nebezpečnými vtipy. A. J. pořádá každoroční večírek, na kterém promítá modrý (pornografický) film se třemi herci. Film je plný sexuálních aktivit, které končí oběšením

hlavních účastníků. Dva další agenti, Clem a Jody, naruší muslimský pohřeb na tržišti v Interzóně.

Příběh se přesouvá zpět do New Yorku, kde Williamovi hrozí zatčení. William vyvolá roztržku, při které zastřelí dva důstojníky, kteří se ho pokoušejí zatknout. Další den v novinách nenachází žádné zprávy o střelbě, zavolá proto na narkotický úřad. Poručík však nezná ani jména důstojníků, která William uvádí (Hauser a O'Brien). Jde o přelud, způsobený drogami, kdy hrdina nedokáže rozlišovat mezi svou představou a skutečností. Navíc se zde odráží trauma ze zabití manželky. Román je paradoxně ukončen předmluvou, ve které William S. Burroughs vysvětluje své motivy k napsání *Nahého oběda*. Jeho cílem bylo nabídnout čtenáři pohled do mysli člověka, závislého na drogách.

3. Vztahy a samota

Vztahy a samota jsou nedílnou součástí našich životů. Hlavním tématem všech vybraných děl jsou právě komplikované mezilidské vztahy, které odrážejí autorovu vlastní traumatickou zkušenost. Tato kapitola je rozdělena do tří podkapitol (Vztah k muži, Žena a děti, Přátelství). Kapitola „3.1.“ se soustředí na postavy mužů, se kterými měl vypravěč milenecký poměr či vztah. Dále jsou zde charakterizovány další homosexuální milenecké vztahy. V následující kapitole jsou popsány ženské hrdinky a jejich úloha ve vybraných románech. V poslední kapitole jsou charakterizovány postavy, se kterými vypravěč udržoval přátelství. U vybraných postav je zdůrazňována jejich autentická touha po lásce, ale i strach z odmítnutí nebo jejich pocity odlišnosti.

3.1. Vztahy k muži

3.1.1. *Junkie*

3.1.1.1. Angelo

Angelo je mužský prostitut, který ale není homosexuál. Angelo se prostitucí živí, není však drogově závislý. Angelův způsob vydělávání peněz vyvolává ve čtenářích dojem, že se odlišuje od ostatních postav v románu, které jsou drogově závislé. Nejvíce se ale Angelo od ostatních odlišuje svou charizmatickou osobností. Vypravěč (Bill) je tak k němu od začátku přitahován. Jeho zájem se dále zvyšuje, když si uvědomí Angelovu citovou nezávislost.

Seznamují se spolu v baru Chimu v Mexico City a vídají se spolu téměř dva roky s občasnými přestávkami. Bill popisuje Angela jako chlapce s orientálním vzhledem, „[...] *Japanese-looking, except for his copper skin.*“ (Burroughs, 1977, s. 114). Ačkoliv jsou spolu domluveni, že Bill za strávenou noc zaplatí určitou částku, Angelovi nevádí, když dostane například o pesos méně. Bill tak věří, že Angelo s ním rád tráví čas. Bill dále obdivuje Angelovu pořádkumilovnost: kdykoliv stráví noc u Billa, trvá na tom, že mu jeho byt uklidí. Ač se jedná o vedlejší postavu románu, pro Billa je nesmírně důležitý. Uvědomí si totiž díky němu svou vlastní homosexualitu. Důležitá je pro Billa zvláště zkušenost, že se může v homosexuálním vztahu hluboce zamilovat. Nestojí pouze o noc, za kterou platí, ale touží po vztahu, který přetrvá. Jeho zásadním omylem však je, že takový vztah si nelze „koupit“.

3.1.2. *Queer*

3.1.2.1. Carl Steinberg

Carl je atraktivní mladý muž, jehož spontánní chování v hlavním hrdinovi Leeovi probouzí jeho skrytou touhu po fyzické a citové lásce k muži. Vypravěč, jehož pohled se shoduje s pohledem Leea, popisuje velmi detailně jeho vzhled:

„The boy was blond, his face thin and sharp with a few freckles, always a little pink around the ears and nose as though he had just washed.“ (Burroughs, 1987, s. 1).

Carl není homosexuál, působí ale tak nenásilně a kultivovaně, že jeho přirozené a přátelské chování v Leeovi již při prvním setkání vyvolává dojem opětovného zájmu:

„What Lee looked for in any relationship was the feel of contact. He felt some contact with Carl. The boy listened politely and seemed to understand what Lee was saying.“ (Burroughs, 1987, s. 2).

Tento komplikovaný vztah naznačuje, jak obtížné je hledání partnera v homosexuální komunitě a jak snadno může v přátelském i partnerském vztahu mezi muži dojít k nedorozumění.

3.1.2.2. Eugene Allerton

Nejzásadnější postavou této novely je Eugene Allerton, inspirovaný skutečnou osobou z Burroughsova života, ke které měl autor intenzivní vztah. Lee poprvé spatří Eugena ve skupině zaměstnanců pracujících v zahraničí, tedy v Mexiku. Eugene je podstatně mladší než Lee a hrdinu fascinuje svým vzhledem:

„Allerton was tall and very thin, with high cheekbones, a small bright-red mouth, and amber-coloured eyes that too on a faint violet flush when he was drunk. His gold-brown hair was differentially bleached by the sun like a sloppy dyeing job. He had straight, black eyebrows and black eyelashes. An equivocal face, very young clean-cut and boyish, at the same time conveying an impression of makeup, delicate and exotic and oriental. Allerton was never completely neat or clean, but you did not think of him as being dirty. He was simply careless and lazy to the point of appearing, at times, only half awake.“ (Burroughs, 1987, s. 16)

Eugene nemá rád, když si ho někdo získává s pomocí drahých dárků. V celém příběhu působí na čtenáře stereotypně: v tom, co dělá, i v tom, jaká místa navštěvuje. Vždy však dodrží

své slovo, hlavně co se týče sexuálních aktivit s hlavní postavou při putování Ekvádorem a Panamou. Eugene Leeovi během těchto cest pomáhá uniknout od prázdnoty a strachu. Je charakterizován jako citlivý, vnímavý, klidný člověk a ideální společník na cesty:

„ [...] Lee could spend days and nights with the object of his attentions, he felt relieved of the gnawing emptiness and fear. And Allerton was a good travelling companion, sensible and calm. “ (Burroughs, 1987, s. 77).

Právě díky Eugenovi si hlavní hrdina uvědomí, že je homosexuál. Zároveň ale vnímá, že jejich vztah je spíše jednostranný a že jeho láska není ani nemůže být opětována:

„Allerton was not queer enough to make a reciprocal relation possible. Lee's affection irritated him. Like many people who have nothing to do, he was resentful of any claims on his time. He had no close friends. He disliked definite appointments. He did not like to feel that anybody expected anything from him. He wanted, so far as possible, to live without external pressure.” (Burroughs, 1987, s. 60-61).

Jedná se opět o nedorozumění. Eugene vůbec nepomýšlí na vážný vztah, zpočátku se chová lhostejně, postupem času však hrdinu začíná vnímat jako staršího společníka, rádce, případně i otce. Do tohoto vztahu se tak promítá i autorova touha po harmonickém vztahu se synem, kterého si v postavě Eugena zpodobuje.

Eugene si ani neuvědomuje, že Lee je homosexuál, „[...] as he associated queerness with at least some degree of overt effeminacy“ (Burroughs, 1987, s. 27). Autor zde naráží na skutečnost, že homosexuálové jsou vnímáni společností jako zženštilé osoby. Protože sám zženštilé nepůsobil, jako homosexuál vnímán nebyl.

3.1.3. Naked Lunch

3.1.3.1. Brad a Jim

Brad je elegantní homosexuální muž, který se přestěhuje do New Yorku. Díky svému uměleckému nadání se chce stát návrhářem šperků, avšak v návaznosti na svou hazardní minulost okrádá své zákazníky. Kvůli tomu se dostává do vězení, kde poznává svou lásku, prostitutu Jima. Po propuštění z vězení spolu žijí v bytě a poprvé prožijí štěstí, zamilovanost a naplněný vztah:

“[...] Brad and Jim know happiness for the first time. [...] The boys stand at the tenement window, their arms around each other, looking at the Brooklyn Bridge. A warm spring wind ruffles Jim’s black curl and the fine hennaed hair of Brad. “ (Burroughs, 1992, s.117-118).

Jejich štěstí však bohužel nevede ke zlepšení jejich životů, ale právě naopak: vzájemně se podporují ve svých nejhorších sklonech. Jejich pouto pouze násobí jejich nenávist a násilí, a nakonec vede až k vraždě a kanibalismu, což je popsáno v následující hororové scéně:

„Dinner is Lucy Bradshinkel’s cunt saignant cooked in kotex papillon. The boys eat happily looking into each other’s eyes. Blood runs down their chins.“ (Burroughs, 1992, s. 118).

Zášť a touha po pomstě vůči jedné z podvedených zákaznic, zesílená vlivem drog, je proměňuje v monstra.

Způsob života i osobnost obou mužů jsou velmi odlišné: Brad působí dojmem úspěšného a talentovaného člověka, zatímco Jim je prostitut. Spojuje je jejich sexuální orientace a z ní vycházející pocit outsidera. Ten je dále posílen jejich protizákonným chováním, které je přivede do vězení, kde se setkají a vzniká tak extrémně silné, nebezpečné a zničující pouto. Toto pouto vede až ke kanibalismu, který je v naší společnosti velmi kontroverzní a patří k nejhorším zločinům.

3.2. Žena a děti

3.2.1. Junkie

3.2.1.1. Manželka Billa

Bill a jeho žena vstoupili do manželství před začátkem románu, tedy před rokem 1944. V příběhu nenalezneme vnější charakteristiku Billovy manželky, je však zdůrazněno, že je neuvěřitelně trpělivá, tolerantní a velmi starostlivá. To dokládá i situace, kdy navštíví svého manžela Billa v léčebně:

„When I told them you were sick, they said, What’s the matter with him? I told them you were sick and that you needed a shot of morphine. [...] She came back shortly and told me she finally got a doctor on the phone who seemed to know what the score was. [...] He seemed surprised when I told him you hadn’t had anything. He said he would call the hospital right away and see that you were taken care of. “ (Burroughs, 1977, s. 96-97).

Přestože sama drogy neužívá, zůstává s Billem několik let kvůli jeho závislosti. Velmi ho miluje a častokrát ho zachraňuje z problémů, do kterých se dostává (podobně jako Joan Burroughse). Avšak pro Billa je důležitější droga, než jeho vlastní manželka:

“My wife grabbed the spoon and threw the junk on the floor. I slapped her twice across the face and she threw herself on the bed, sobbing [...]” (Burroughs, 1977, s. 117).

I přesto, že v manželství dochází k fyzickému násilí, je žena vytrvalá a nadále se svým manželem zůstává, i když časem spíše ze zvyku. Sama si postupně uvědomí, že jejich manželství není funkční a neposouvá se žádným prospěšným způsobem k lepšímu, i z toho důvodu, že jejich sexuální život není uspokojivý, když Bill užívá drogy:

„Is your sex life satisfactory? he asked. Do you and your wife have satisfactory relations? Oh yes, I said, when I’m not on the junk.” (Burroughs, 1977, s. 99).

Na konci románu je vyčerpána všechna její trpělivost a i s dětmi Billa opouští. Bill však tuto událost sděluje čtenářům velmi lhostejně a bez emocí, jako jakékoli jiné informace v průběhu románu:

„I decided to go down to Colombia and score for yage. [...] My wife and I are separated. I am ready to move on south and look for the uncut kick that opens out instead of narrowing down like junk.” (Burroughs, 1977, s. 152).

3.2.1.2. Mary

Mary je přítelkyně Jacka, kterou Bill poznává při jedné návštěvě Jackova bytu. Na Billa však Mary už od prvního seznámení působí chladným dojmem:

„A tall, red-haired girl met me at the door. [...] There was something boneless about her, like a deep-sea creature. Her eyes were cold fish eyes, that looked at you through a viscous medium she carried about with her.” (Burroughs, 1977, s. 12-13).

Mary se živí jako prostitutka či společnice, do Jacka je však velmi zamilovaná, jak sama potvrzuje:

„I’m queer for Jack. [...] He works at being a thief just like any job. Used to come home nights and hand me his gun.” (Burroughs, 1977, s. 13).

Užíváním drog jako je benzedrin a marihuana se snaží uniknout z reality a zapomenout na své problémy a vážnou nemoc. Tato nemoc způsobuje, že její tělo nedokáže vstřebat vápník, což časem způsobí řídnutí kostí. Často, pravděpodobně i z důvodu nedostatku drog, působí nervózně, až těkavě:

„As she talked she moved around the room, throwing herself from one chair to another, crossing and uncrossing her legs [...]“ (Burroughs, 1977, s. 13).

Po Jackově uvěznění Mary odjede na Floridu s jedním ze svých bohatých zákazníků. Láska mezi Jackem a Mary není natolik silná, aby přetrvala dočasné odloučení. Mary navíc potřebuje oporu, proto se snaží najít lásku u někoho jiného.

3.2.2. *Queer*

Interakcí kterékoli ženy s hlavní postavou není v tomto románu mnoho. V příběhu je jen málo postav ženského pohlaví, jelikož jeho hlavním tématem je zpověď homosexuála: zachycení jeho myšlenek, a hlavně vylíčení jeho zkušenosti s muži.

3.2.2.1. Leeova manželka

V celé novele je pouze jedna jediná zmínka o této ženě, a to právě v první kapitole, kde ji autor zmiňuje pouze krátce při rozhovoru s homosexuálním lékařem:

„So I tell him Mexico is okey, some of it, but he personally is a pain in the ass. Told him this in a nice way, you understand. Besides, I had to go home to my wife in any case.“ (Burroughs, 1987, s. 4).

Jelikož se jedná o novelu s autobiografickými prvky, autor se jejím prostřednictvím snaží potlačit vinu, kterou cítil za smrt své manželky, jak sám připomíná v úvodu:

„[...] the book is motivated and formed by an event which is never mentioned, in fact is carefully avoided: the accidental shooting death of my wife, Joan, in September 1951.“ (Burroughs, 1987, s. xvii-xviii).

3.2.2.2. Mary

Mary je mladá elegantní žena, která je velmi dobrou přítelkyní Eugena. Autor, tak jako u většiny ženských postav, nedává velký důraz na popis jejího vzhledu:

„[...] *an American girl with dyed red hair and carefully applied makeup [...]*“ (Burroughs, 1987, s. 19).

Mezi její záliby patří hlavně hraní šachů a návštěvy nočních podniků.

I když se jedná o vedlejší postavu, je velmi důležitá, a to z toho důvodu, že Eugene ji zpočátku využívá jako záminku, aby nemusel trávit čas s Leem. Mary však sama žádnou lásku nemá a pravděpodobně ani po žádné netouží.

3.2.3. *Naked Lunch*

3.2.3.1. Jane

Jane je žena, kterou vypravěč zmiňuje pouze krátce, když čtenářům sděluje její smutný příběh. U této postavy není uplatněna žádná vnější charakteristika, je zde pouze odkaz k jejímu povolání a skutečnosti, že se živí jako prostitutka či společnice.

Jednoho dne potkává organizátora prostituce, závislého na marihuaně, který nutí ji i všechny ostatní ženy, aby mu uvěřily. Manipuluje s nimi a přesvědčuje je, včetně Jane, že jeho úmysly jsou ty nejlepší:

„The pimp is one of these vibration and dietary artists – which is a means he degrades the female sex by forcing his chicks to swallow all this shit.“ (Burroughs, 1992, s. 19).

Později se čtenáři dozvídají, že o rok později Jane zemřela. Tak jako ostatní ženy v díle Williama S. Burroughse, i Jane patří k vedlejším postavám. Je však spojena s důležitým tématem. Jejím prostřednictvím autor poukazuje na zločinné zneužívání žen a na nelidskost organizátorů prostituce, pro něž lidský život nemá žádnou hodnotu.

Je nutné říci, že lhostejnost je v Burroughsových příbězích stejně nebezpečná a zničující, jako nenávisť.

3.3. Přátelství

3.3.1. Junkie

3.3.1.1. Roy

Roy je jedním z prvních drogově závislých mužů, se kterými se hlavní postava, vypravěč, setkává. Již na základě prvního setkání nabízí vypravěč velmi detailní popis Royova vzhledu:

„His jaw fell slackly, giving his face a vacant look. The skin of his face was smooth and brown. The cheekbones were high and he looked oriental. His ears were brown and they had a peculiar brilliance, as though points of light were shining behind them. The light in the room glinted on the points of light in his eyes like an opal.“ (Burroughs, 1977, s. 6).

Roy žije se svou přítelkyní ve stejném činžovním domě, jako Bill. V jistém ohledu může tato skutečnost naznačovat určitou Royovu vypočítavost: od přistěhování očekává snadnější přístup k drogám:

„Roy and his old lady moved into the same tenement building. Every day we would meet in my apartment after breakfast to plant the day's junk program.“ (Burroughs, 1977, s. 23).

Postava Roye má v příběhu úlohu vůdce celé první skupiny v New York City, jelikož je velmi odvážný a z ničeho ani z nikoho nemá strach. Roy je také jedním z prvních, kdo varují hlavní postavu před následky užívání drog:

„It's bad stuff, he said, shaking his head. The worst thing that can happen to a man. We all think we can control it at first. Sometimes we don't want to control it. He laughed.“ (Burroughs, 1977, s. 8).

Tato slova vypovídají o jeho zkušenosti s drogami, avšak jeho vlastní vůle není natolik silná, aby sám dokázal ovládat svou závislost, a postupem času drogám zcela propadá:

„Roy was such a junk hog that Herman and I had to shoot more than we needed to keep up with him and get our share.“ (Burroughs, 1977, s. 21).

Kvůli svým přestupkům se dostává do vězení. V touze po propuštění je schopen udělat cokoli, a tak se stává informátorem policie.

„It seems the law had Roy on three counts, two larceny, one narcotics. They promised to drop all charges if Roy would set up Eddie Crump, and old-time pusher. [...] The law double-crossed Roy after they got Eddie. They dropped the narcotics charge, but not the two larceny charges. So Roy was slated to follow Eddie up to Riker’s Island. [...]“ (Burroughs, 1977, s. 148-149).

Muž, kterého udá, je však uvězněn na stejném místě, jako on, což Roy nemůže unést a spáchá sebevraždu oběšením.

3.3.1.2. Bill Gains

Bill Gains je jedním z překupníků drog v New Yorku. Autor zde však nedává tak velký důraz na vzhled této postavy, ačkoli jde o muže.

„Gains had a malicious childlike smile that formed a shocking contrast to his eyes which were pale blue, lifeless and old.“ (Burroughs, 1977, s. 42).

Bill Gains pochází z rodiny, která patří k vyšší střední třídě, jelikož jeho otec byl prezidentem nejmenované banky v Marylandu. Bill si vydělává peníze krádežemi kabátů v restauracích. Později začne společně s hlavním hrdinou provozovat překupnictví drog na okraji města. Na rozdíl od většiny drogově závislých rád vidí, když si nezdravý návyk vypěstují i ostatní, a proto rozdává drogy mladším uživatelům:

„[...] Gains liked to invited young kids up to his room and give them a shot, usually compounded of old cottons, and then watch the effects smiling his little smile. Mostly, the kids said it was a good kick, and that was all. [...] But a few stayed around to get hooked [...]“ (Burroughs, 1977, s. 42).

V jistém ohledu je velmi vypočítavý, jelikož tímto způsobem získává nové zákazníky. Peníze, které získává překupnictvím drog, jsou pro něj důležitější, než lidský život.

Po užití drogy z něj spadnou všechny zábrany a chová se vulgárně, což dokládá i situace, kdy si s hlavní postavou aplikují drogu:

„After Bill got his shot, a little colour crept into his face and he would become almost coy. [...] One of Bill’s most distasteful conversation routines consisted of detailed bulletins on the state of his bowels“ (Burroughs, 1977, s. 46). Jak sám říká: *„Sometimes it gets so I have to*

reach my fingers in and pull it out. Hard as porcelain [...]. The pain is terrible.“ (Burroughs 1977, s. 46).

Bill je velmi starostlivý a hlavního hrdinu vnímá jako dobrého přítele. Nechce, aby se dostal do vězení, a vždy ho varuje před jakýmkoli nebezpečím. Po opakovaném udání se situace s překupnictvím drog zhoršuje, a Bill Gains nakonec sám odjíždí do Lexingtonu. Na konci románu Gains opouští Spojené státy a míří do bezpečí Mexika.

3.3.2. *Queer*

3.3.2.1. Winston Moor

Winston Moor je jednou z prvních postav, kterou Lee čtenářům představuje. Tak jako u většiny mužských protagonistů v Burroughsových dílech, i zde autor klade velký důraz na detailní popis Winstonova vzhledu:

„Moor was a thin young man with blond hair that was habitually somewhat long. He had pale blue eyes and very white skin. There were dark patches under his eyes and two deep lines around the mouth. He looked like a child, and at the same time like a prematurely aged man. His face showed the ravages of the death process, the inroads of decay in flesh cut off from the living charge of contact. Moor was motivated, literally kept alive and moving, by hate, but there was no passion or violence in his hate. Moor’s hate was a slow, steady push, weak but infinitely persistent, waiting to take advantage of any weakness in another. The slow drip of Moor’s hate had etched the lines of decay in his face. He had aged without experience of life, like a piece of meat rotting on a pantry shelf.“ (Burroughs, 1987, s. 6).

Lee a Winston se znají z dob, kdy oba žili v New Yorku. Winston působí velmi chladně, nepřátelsky a nemá v sobě žádnou empatii. Nemá nikoho rád, včetně své manželky. Jeho manželství s Lil není šťastné. Čtenáři mohou mít dojem, že manželé jsou spolu pouze ze zvyku. Winston svou manželku často pomlouvá, dokonce si přeje, aby oslepla. Winston není schopen citlivého partnerského vztahu, jeho manželství připomíná spíše jednostranný obchod: Lil ho využívá, jelikož Winston platí větší část nákladů na potraviny a nájem. Sám je egoistickým hypochondrem, který má přehnaný zájem o sebe a své zdraví.

„One morning she woke up blind in one eye and she could barely see out the other. But she wouldn’t have a doctor. In a few days she could see again, good as ever. I was hoping she’d go blind.“ (Burroughs, 1987, s. 14).

Winston navíc není homosexuál a s Leem se schází z vypočítavosti, což v tomto vztahu vyvolává nepříjemné napětí:

„[...] I can't stand to be alone with him. He keeps trying to go to bed with me. That's what I don't like about queers.“ (Burroughs, 1998, s. 8).

William Burroughs zde zároveň poukazuje na jeden z mnoha stereotypů v přístupu k homosexuálním mužům: v autorově době převládal názor, že homosexuálové jsou promiskuitní a vybírají si své partnery náhodně bez ohledu na jejich sexuální orientaci.

3.3.2.2. Joe Guidry

Joe Guirdy je velmi dobrým přítelem hlavní postavy, Leea. V příběhu nenalezneme žádnou vnější charakteristiku této postavy, je zde však naznačeno, že Joe vede promiskuitní život, jelikož se v příběhu zmiňuje minimálně o dvou partnerech:

„What you know? Lee asked. Not much, Lee. Except someone stole my typewriter. And I know who took it. It was that Brazilian, or whatever he is. You know him. Maurice. Maurice? Is that the one you had last week? The wrestler? You mean Louie, the gym instructor. No, this is another one.“ (Burroughs, 1987, s. 11-12).

Na čtenáře tato situace může opět působit jako odkaz ke stereotypům v názorech na homosexuální muže a jejich nestálost.

Joe svou homosexualitu neskrývá a jelikož je extrovertní povahy, dává svou touhu často najevo; mnohokrát svého homosexuálního zaměření i využívá:

„Where you make your mistake is bringing them to your apartment, Lee said, That's what hotels are for. You're right there. But half the time I don't have money for a hotel. Besides, I like someone around to cook breakfast and sweep the place out.“ (Burroughs, 1987, s. 33).

Na druhé straně lze říci, že Joeovi tento přístup škodí, jelikož si vybírá partnery, kteří ho okrádají a vyžívají: jednoho dne například zjistí, že mu Maurice ukradl psací stroj.

3.3.3. *Naked Lunch*

3.3.3.1. Dr. Benway

Dr. Benway je lékař, který má na starost Středisko převýchovy ve Freelandu. Postava Dr. Benwaye není v příběhu konkrétně popsána, čtenáři si však postupně uvědomí, že se jedná o monstrum v lidské podobě.

„Benway is a manipulator and coordinator of symbol systems, an expert on all phases of interrogation, brainwashing and control.“ (Burroughs, 1992, s. 20).

Dr. Benway sám o sobě mluví jako o zkušeném chirurgovi, avšak chirurgické zákroky a experimenty, které vykonává, jsou velmi nebezpečné. Jeho zájem se soustředí na bolest a mučení pacientů. Své pacienty ponižuje:

„NURSE: Adrenalin, doctor? DR. BENWAY: The night porter shot it all up for kicks. He looks around and picks up one of those rubber vacuum cups at the end of a stick they use to unstop toilers... [...] I'm going to massage the heart.“ (Burroughs, 1992, s. 55).

Dr. Benway se zajímá zvláště o ty z pacientů, kteří jsou nějak odlišní. V centru jeho zájmu je právě odlišná sexuální orientace. Dr. Benway přesvědčuje své pacienty, že jejich homosexuální orientace je nepřirozená. Jako příklad používá vojenskou službu, kdy případný fyzický vztah mezi dvěma muži může být zapříčiněn jejich sexuální deprivací. Jeho názor na homosexualitu je velmi jasný:

„We regard it as a misfortune... a sickness... certainly nothing to be censored or sanctioned any more than say... tuberculosis...“ (Burroughs, 1992, s. 170).

Autor zde poukazuje na skutečnost, že homosexualita byla v době, kdy byl *Naked Lunch* vydán, považována za nemoc či duševní chorobu.

Nejhorším činem Dr. Benwaye je projekt Iris. Iris je žena, napůl černoška a napůl Číňanka, která je závislá na dihydro-oxy-heroinu a Dr. Benway ji přinutí, aby se živila pouze cukrem a čajem.

„And let me take this opportunity to state that I am a reputable scientist, not a charlatan, a lunatic, or a pretended worker of miracles...[...] I confess I have been tempted to experiment being of course restrained by my medical ethics.“ (Burroughs, 1992, s. 109).

Dr. Benway žije ve svém vlastním světě, kde je zaujatý pouze svou osobností, a tvrdí o sobě věci, které ve skutečnosti nejsou pravda. Autor v postavě Dr. Benwaye upozorňuje na nebezpečí nelidskosti a sadismu. Dr. Benway tak v Burroughsově díle představuje manipulátora, který překračuje všechny hranice lidskosti. Jeho společenská nebezpečnost je ještě umocněna jeho zaměstnáním lékaře, které v jeho pacientech, a zároveň obětech, vzbuzuje důvěru.

4. Motiv drogy

Autorova zkušenost s drogami je nedílnou součástí jeho života. Tuto zkušenost promítá do svých literárních děl, a proto je následující kapitola věnována motivu drogy. Tato kapitola bude rozdělena na dvě podkapitoly. V podkapitole „Droga a štěstí“ jsou popsány představy o pozitivních účincích drogy: v centru pozornosti jsou zde proto témata jako je únik z reality, hledání či pocit vzrušení a změněné stavy vědomí. V podkapitole „Droga a smrt“ jsou naopak popsány negativní účinky drog, související se smrtí, násilím a konflikty se zákonem.

4.1. Droga a štěstí

4.1.1. Junkie

V tomto příběhu jsou velmi sugestivně vylíčeny změněné stavy vědomí, kterými hlavní postava, Bill, prochází po aplikaci některých drog. První drogou, kterou Bill představuje čtenářům, jsou tzv. syretky. Syretky jsou tuby s morfiem, o kterých se Bill dozvěděl prostřednictvím Nortona. Když Bill syretku vyzkoušel, vyvolala v něm pocit euforie, uvolnění a strachu zároveň. Stav, který prožíval, popisuje velmi detailně:

„Morphine hits the backs of the legs first, then the back of the neck, a spreading wave of relaxation slackening the muscles away from the bones so that you seem to float without outlines, like lying in warm salt water. As this relaxing wave spread through my tissues, I experienced a strong feeling of fear. I had the feeling that some horrible image was just beyond the field of vision, moving, as I turned my head, so that I never quite saw it. I felt nauseous; I lay down and closed my eyes.“ (Burroughs, 1977, s. 7).

Jednou z mnoha drog, se kterou má Bill zkušenost, je benzedrin. Poprvé ho aplikuje společně s Jackovou přítelkyní Mary. Benzedrin patří ke stimulačním látkám, které zvyšují množství serotoninu a dopaminu v mozku. Je obecně známo, že serotonin je pokládán za „hormon štěstí“ a dobré nálady. Tyto nálady prožívá i Bill, který popisuje účinky benzedrinu následovně:

„I began talking very fast. My mouth was dry and my spit came out in round white balls [...] I was full of expansive, benevolent feelings, and suddenly wanted to call on people I hadn't seen in months or even years, people I did not like and who did not like me.“ (Burroughs, 1977, s. 15).

V Mexiku se Bill poprvé seznámí s kokainem. Kokain je drogou, při jejímž užívání dochází k tělesné a duševní stimulaci. Po aplikaci drogy dochází ke zvýšení sebevědomí a pocitu síly a energie, i když před aplikací mohl člověk cítit únavu. Bill účinek kokainu popisuje následujícími slovy:

„Coke is pure kick. It lifts you straight up, a mechanical lift that starts leaving you as soon as you feel it. I don't know anything like C for a lift, but the lift only lasts ten minutes or so. Then you want another shot.“ (Burroughs, 1977, s. 124).

Během své patnáctileté zkušenosti s kouřením marihuany Bill získal mnoho důležitých informací o této droze a o jejích účincích. Čtenářům tuto zkušenost popisuje v podstatě formou návodu:

„You can smoke weed for years and you will experience no discomfort if your supply is suddenly cut off. I have seen tea heads in jail and none of them showed withdrawal symptoms. [...] There is less habit to weed than there is to tobacco. Weed does not harm the general health. In fact, most users claim it gives you an appetite and acts as a tonic to the system. [...] Weed does not inspire anyone to commit crimes.“ (Burroughs, 1977, s. 18).

Nejdůležitějším faktem pro Billa je skutečnost, že díky marihuaně přemohl jiné, více škodlivé drogy a již druhý den byl schopen normálního života. Mimo jiné se Bill zmiňuje, že tato droga působí i jako afrodiziakum; podle něj je pohlavní styk po užití této drogy zábavnější a intenzivnější.

Ve skutečnosti drogy Billovi braly všechno a nedávaly nic, sám si ale život bez drogy nedokázal představit. Bez drogy pro něj bylo všechno prázdné. Jeho vůle přestat s drogami nebyla nikdy dostačující. Tento hlavní hrdina je jasným příkladem, jak rychle a snadno je člověk schopný se ponořit do závislosti na drogách a jak těžké je dostat se z tohoto začarovaného kruhu ven.

4.1.2. Queer

Autor se v tomto příběhu ztotožňuje s hlavní postavou Leem. Celá tato novela byla napsaná po vydání knihy *Junkie*, když autor drogy neužíval, jak sám zmiňuje v úvodu:

„At the beginning of the Queer manuscript fragment, having returned from the insulation of junk to the land of the living like a frantic inept Lazarus, Lee seems determined to score, in the sexual sense of the word.“ (Burroughs, 1987, s. xiv).

Lee často pije alkohol, díky kterému zpočátku prožívá stavy euforie a nadšení:

„Lee drank the tequila straight down, listening down into himself for the effect. [...] Euphoria was spreading from his stomach.“ (Burroughs, 1987, s. 36-37).

Lee je beznadějný romantik. Bohužel kontakt s Eugenem se často snaží navázat v opileckém stavu. Ne vždy uspěje, jelikož mnohokrát působí až příliš násilně a plný vášně:

„As Lee stood aside to bow in his dignified old-world greeting, there emerged instead a leer of naked lust [...]“ (Burroughs, 1987, s. 18).

První pocit vzrušení u Leea nastane, když hovoří s Eugenem v baru Ship Ahoy. Podnětem je hlavně Eugenova inteligence a přátelskost. Pocit vzrušení je u Leea silně podpořen alkoholem. Vypravěč tento pocit popisuje následovně:

„Lee watched the thin hands, the beautiful violet eyes, the flush of excitement on the boy's face. An imaginary hand projected with such force it seemed Allerton must feel the touch of ectoplasmic fingers caressing his ear, phantom thumbs smoothing his eyebrows, pushing the hair back from his face. Now Lee's hands were running down over the ribs, the stomach. Lee felt the aching pain of desire in his lungs. His mouth was a little open, showing his teeth in the half-snarl of a baffled animal He licked his lips.“ (Burroughs, 1987, s. 25).

Pocit vzrušení v Eugenově přítomnosti zažívá Lee opakovaně. Tento pocit podporuje například romantická atmosféra v kině. Čtenáři se mohou domnívat, že Leeovo vzrušení je podpořeno filmem *Orfeus*, jelikož jeho hlavním tématem je láska a touha. Vypravěč Leeovy pocity popisuje opět velmi detailně:

„In the dark theatre Lee could feel his body pull towards Allerton, an amoeboid protoplasmic projection, straining with a blind worm hunger to enter the other's body, to breathe with his lungs, see with his eyes, learn the feel of his viscera and genitals. [...] Lee felt a sharp twinge, a strain or dislocation of the spirit.“ (Burroughs, 1987, s. 36).

Lee následně pozve Eugena do svého bytu, jehož prohlídka skončí v ložnici. Eugene je opilý a nebrání se ani fyzickému kontaktu.

„Lee reached out a hand and touched Allerton's ear, and caressed the side of his face. Allerton reached up and covered one of Lee's hands and squeezed it. [...] Lee took off his own shoes and shirt. He opened Allerton's shirt and ran his hand down Allerton's ribs and stomach,

which contracted beneath his fingers. God, you're so skinny. [...] He dropped his own trousers and shorts and lay down beside him.“ (Burroughs, 1987, s. 44).

Pasáže naplněné romantickou atmosférou umocňují pocit vzájemné blízkosti a vzrušení:

„Outside, the City lay under a violet haze. A warm spring wind blew through the trees in the park. They walked through the park back to Lee's place, occasionally stopping to lean against each other, weak from laughing.“ (Burroughs, 1987, s. 52).

Během návštěvy Guayaquilu Lee potkává skupinku chlapců. Tito chlapci začnou hrát s Leem hru, která je otevřeně sexuální. Lee v sobě cítí pouze chtíč, který ho přemůže:

„He looked at them and smiled and slipped his hand down, over his stomach. Another boy who was standing up dropped his pants and stood there with his hands on his hips, looking down at his erect organ. A boy sat down by Lee and reached over between his legs. Lee felt the orgasm blackout in the hot sun.“ (Burroughs, 1987, s. 96-97).

Během pobytu v Jižní Americe se Lee s Eugenem domluví na společné smlouvě. Hlavním tématem této smlouvy jsou sexuální aktivity, což Leeovi umožňuje věřit v oboustrannost fyzické přitažlivosti a touhy.

„Lee ran his hand halfway down Allerton's ribs. Or is it further down? Oh, go away. But Gene... I am due, you know. Yes, I suppose you are. [...] Lee was taking off his clothes. He lay down beside Allerton. [...] Allerton surprised Lee by an unusual intensity of response. At the climax he squeezed Lee hard around the ribs He sighed deeply and closed his eyes.“ (Burroughs, 1987, s. 99-100).

Během cest po Jižní Americe se Lee neobejde bez drogy. Jedná se o antihistaminikové tablety, které snižují Leeovy abstinenční příznaky.

„Lee bought a bottle of antihistamine tablets and took a handful. They seemed to help a little.“ (Burroughs, 1987, s. 86).

Tablety však Leeovy pomohly pouze v daný moment. Ve skutečnosti pouze nahrazovaly drogu, která mu chyběla, jinou, dostupnější drogu. Své závislosti se nedokázal zbavit.

Lee je velmi zoufalý, a tak hledá pocit kontaktu či vzrušení za jakoukoliv cenu. Ve skutečnosti mu chybí droga. Během abstinenčních příznaků prochází existenciální krizí, která

se prohlubuje. Ke konci příběhu si určí nový cíl: najít novou, nevyzkoušenou drogu yage. Zůstává tak v bludném kruhu nejistoty a prázdnoty.

4.1.3. Naked Lunch

Příběh románu *Naked Lunch* se nerozvíjí chronologicky a nemá na první pohled zjevný děj. Některé pasáže popisují, jak droga vyvolává pocit štěstí a pomáhá zapomenout na problémy. Čtenáři v této knize najdou i pasáže, které jsou nereálné a napsané pod vlivem drog.

Ve čtvrté kapitole se objevují fantastické bytosti, které jsou výplodem drogou ovlivněné fantazie a jmenují se Hlavouni (*Mugwumps*):

„Mugwumps have no liver and nourish themselves exclusively on sweets. Thin, purple-blue lips cover a razor-sharp beak of black bone with which they frequently tear each other to shreds in fights over clients. These creatures secrete an addicting fluid from their erect penises which prolongs life by slowing metabolism. [...] Addicts of Mugwump fluid are known as Reptiles“ (Burroughs, 1992, s. 50).

Vztah mezi Hlavouny (*Mugwumps*) a Haďáky (*Reptiles*) naznačuje, jakým způsobem funguje vztah mezi dealerem drog a drogově závislým. Původně však *Mugwumps* byli členy Republikánské strany, kteří odmítali podpořit Jamese Blaina v prezidentských volbách roku 1884. Hlavním důvodem tohoto odmítnutí byla korupce, se kterou byla osoba Jamese Blaina spojená.

V šesté kapitole se čtenáři seznamují s nemocí Bang-utot. Jedná se o další fantastický motiv:

„Death occurring in the course of a nightmare... The condition occurs in males of S.E. Asiatic extraction. [...] Victims often know that they are going to die, express the fear that their penis will enter the body and kill them.“ (Burroughs, 1992, s. 65-66).

V desáté kapitole můžeme opět nalézt motiv úniku z reality: Clarence Cowie se přemění v obří černou stonožku, kterou následně členové publika zabijí. Jedná se o fantastickou metamorfózu, která symbolizuje lobotomii praktikovanou Dr. Shaferem. Celá proměna je v knize popsána následovně:

„The Man wriggles... His flesh turns to viscid, transparent jelly that drifts away in green mist, unveiling a monster black centipede.“ (Burroughs, 1992, s. 94).

Během 20. století se lobotomie stala nadužívanou léčbou řady duševních chorob, včetně deprese a úzkosti. Burroughs prostřednictvím tohoto motivu kritizuje společnost za praktikování této „léčby,“ která zbavuje pacienta jeho lidské identity. Jako homosexuál a narkoman se mohl sám snadno stát její obětí.

V jedenácté kapitole se autor vyjadřuje ke změně stavu vědomí po užití drogy yage. Tato droga je využívána jihoamerickými šamany jako nástroj k věštění.

„Images fall slow and silent like snow... Serenity... All defenses fall... everything is free to enter or to go out... Fear is simply impossible... A beautiful blue substance flows into me...I see an archaic grinning face like South Pacific mask. [...] I feel myself turning into Negress, the black color silently invading my flesh... Convulsions of lust... [...] Yage is space-time travel...“ (Burroughs, 1992, s. 99).

Na akci amerického velvyslanectví jeden z agentů Islam inc. naplní punč afrodiziakální směsí, která vyvolá následnou orgii. Může se jednat o motiv uvolnění a úniku z reality prostřednictvím drogy.

Ve skutečnosti však jde o nebezpečné činy, jejichž cílem je narušit řád. Cílem je posunout zaměstnance s vysokým sociálním statusem o úroveň níže.

4.2. Droga a smrt

4.2.1. Junkie

V tomto románu lze nalézt velké množství příkladů tragických následků užívání drog. Můžeme je sledovat v konkrétních osudech hlavních a vedlejších postav celého díla. Tyto postavy drogy dovedou ke krádežím, překupnictví s drogami, vraždám či sebevraždám.

Když hlavní postava, Bill, přestává užívat tvrdé drogy, jako například heroin či morfium, začne se rozvíjet jeho závislost na alkoholu. Konzumace velkého množství alkoholu u něj způsobí začínající urémii, což popisuje Billův lékař:

„The doctor explained it was an incipient uremia, but the danger was now past. I would have to stop drinking for a month. The doctor picked up an empty tequila bottle. One more of these and you were dead.“ (Burroughs, 1977, s. 138).

Kvůli konzumování velkého množství alkoholu Bill nedokáže ovládat své chování. Působí zanedbaně a připomíná chodící trosku:

„My clothes were spotted and stiff from the drinks I had spilled all over myself. I never bathed. I had lost weight, my hands shook, I was always spilling things, knocking over chairs, and falling down. But I seemed to have unlimited energy and a capacity for liquor I never had before. My emotions spilled out everywhere. I was uncontrollably sociable and would talk to anybody I could pin down. I forced distastefully intimate confidences on perfect strangers. Several times I made the crudest sexual propositions to people who had given no hint of reciprocity.“ (Burroughs, 1977, s. 127-128).

V následujících dnech po konzumaci alkoholu Bill prožívá velmi náročná rána:

„Next morning I had the worst hangover of my life. I began vomiting at ten-minute intervals until I brought up green bile.“ (Burroughs, 1977, s. 136)

Je zajímavé, že se přesto neponaučí a v pití velkého množství alkoholu pokračuje. Se svou zničující závislostí začne bojovat, až když mu je zjištěna začínající urémie.

Kvůli drogám i zbraním, které vlastní, je Bill několikrát uvězněn. Díky obětavé manželce je však vždy z vězení propuštěn.

Velkým problémem drogově závislých dále bývá hygiena a nepříjemný zápach:

„When you use junk the feel of water on the skin is unpleasant for some reason, and junkies are reluctant to take a bath.“ (Burroughs, 1977, s. 22).

Droga narkomana připravuje o některé jeho smysly a biologické potřeby. Zpět je získává, až když se mu podaří svou závislost (alespoň na krátkodobý čas) překonat:

„After a junk cure is complete, you generally feel fine for a few days. You can drink, you can feel real hunger and pleasure in food, and your sex desire comes back to you.“ (Burroughs, 1977, s. 101).

Psychiatr v rozhovoru s Billem naráží na otázku, proč je droga pro Billa tak důležitá:

„I need junk to get out of bed in the morning, to shave and eat breakfast.“ (Burroughs, 1977, s. 23).

Z Billovy odpovědi vyplývá, že drogu považuje za jakýsi motor pro fungování v reálném životě. Ve skutečnosti drogy nikdy nebude mít dost. Narkoman bude potřebovat stále větší a větší množství drogy, aby měl pocit, že může žít.

Drogová závislost vede k tragédii Billova přítele Roye a další tragickou postavou je Marvin, jeden z Billových zákazníků. Je číšníkem v nočním klubu ve Village v New Yorku. V Mexiku se Bill dozvídá, že Marvin zemřel na předávkování.

Jiným příkladem je Don, drogově závislý přítel Pata. Don pochází z nižších společenských vrstev a může si dovolit pouze jednu tabletu drogy denně. Většinu financí, které mu dává jeho sestra, použije na drogy. Nakonec onemocní rakovinou a zemře. S postavou Dona je spojen motiv finanční náročnosti drog: chudý člověk se kvůli droze musí vzdát úplně všeho a častým vyústěním takového životního stylu je předčasná smrt.

Důležitým tématem je protidrogová kampaň v New Orleansu. Policie vyhledává podezřelé občany, prohledává je a hledá vpichy po injekčních jehlách. Poté jsou tito lidé donuceni podepsat prohlášení, které se týká jejich závislosti. Následně jsou obžalováni a uvězněni.

„This drive is going to continue as long as there is a single violator left in this city.“
(Burroughs, 1977, s. 79).

Boj státních zákonodárců proti narkomanům má však podle Billa úskalí: protože neexistuje konkrétní definice narkomana, podle zákona by měl být každý narkoman zločincem.

4.2.2. Queer

Jak je zmíněno výše, novela byla napsaná v době, kdy měl autor abstinenční příznaky, neužíval pravidelně drogy, ale často pil alkohol. Jedná se o knihu s autobiografickými prvky, v níž se autor ztotožňuje s hlavním hrdinou, jehož prostřednictvím vyjadřuje své vlastní myšlenky a pocity.

Hlavní hrdina vyhledává jakýkoli důvod, aby se mohl napít alkoholu. Je na něm závislý, pravděpodobně si alkoholem nahrazuje jiné tvrdé drogy. Vybírá si bary a restaurace, které na první pohled nejsou lákavé, naopak působí nebezpečně. Navštěvují je drogově závislí a alkoholici. Například Ratherskeller je popsán následovně:

„Cuckoo clocks and moth-eaten deer heads gave the restaurant a dreary, out-of-place, Tyrolean look. A smell of spilt beer, overflowing toilets and sour garbage hung in the place like

a thick fog and drifted out into the street through narrow, inconvenient swinging doors.“ (Burroughs, 1987, s. 4).

Mezi Leeovy oblíbené podniky patří i bar Ship Ahoy, který ho přitahuje svou sugestivní atmosférou:

„The Ship Ahoy had a few phony hurricane lamps by way of a nautical atmosphere. Two small rooms with tables, the bar in one room, and four high, precarious stools. The place was always dimly lit and sinister-looking. The patrons were tolerant, but in no way bohemian.“ (Burroughs, 1987, s. 18).

Po konzumaci alkoholu se Lee vždy cítí vysílen. Přestože mu však alkohol nedělá dobře, v pití dál pokračuje. *„He realized how tired he was [...].“* (Burroughs, 1987, s. 9).

Během cest do Jižní Ameriky se potýká s abstinenčními příznaky, což komplikuje jeho úsilí získat drogu.

Překonat závislost na drogách vyžaduje velmi psychicky náročný a dlouhý proces, kdy člověk musí být vytrvalý. Lee však nemá dostatečně velkou motivaci. Uzavírá se tím nekonečný kruh, v němž opakovaně dochází k obnovení závislosti.

4.2.3. Naked Lunch

V románu *Naked Lunch* je mnoho postav, jejichž osudy kvůli drogám skončí tragicky. Již v první kapitole vypravěč románu seznamuje čtenáře s postavou Pajdavého (Gimp), který dostal „hot shot“ („horkou ránu“)⁸.

„This is a cap of poison junk sold to addict for liquidation purposes. Often given to informers. Usually the hot shot is strychnine since it tastes and looks like junk.“ (Burroughs, 1992, s. 4).

„Hot shot“ tedy slouží k likvidaci drogově závislých, kteří jsou nepohodlní. Na postavě Pajdavého (Gimp) lze vidět, že drogově závislí lidé jsou ochotni si aplikovat jakoukoli drogu. Neberou vůbec žádný ohled na to, jaké je složení drogy, nebo že by je dokonce droga mohla zabít.

---

⁸ BURROUGHS, 2003, překlad: Josef Rauvolf, 2003, s. 18

Tragický osud je spojen i s příběhem dalšího muže, Bdělého (Vigilante). Je jedním z členů skupiny, která cestuje spolu s vypravěčem na západ. Poté, co je zadržen policií a odsouzen pro lynčování, jeho příběh končí ve federálním ústavu pro duševně choré.

V druhé kapitole románu je představen Dr. Benway, který má na starost Středisko převýchovy ve Svobodné zemi (Freeland). Provádí zde „lčby“, které jsou samy o sobě druhem mučení. Subjektům (drogově závislým a homosexuálům) podává experimentální a halucinogenní drogy, s jejichž pomocí u nich vyvolává zvláštní stavy, jako jsou schizofrenie a deprese.

„Other drugs that have produced experimental schizophrenia – mescaline, harmaline, LSD – are backbrain stimulants. In schizophrenia the backbrain is alternately stimulated and depressed. [...] There are other procedures. The subject can be reduced to deep depression by administering large dose of benzedrine for several days.“ (Burroughs, 1992, s. 25).

Poté, co elektronický mozek uvolní ze Střediska převýchovy všechny chovance, dochází k naprostému chaosu a násilí v ulicích města. Autor tento zmatek popisuje následujícími slovy:

„From the roof of the R. C. we survey a scene of unparalleled horror. IND’s stand around in front of the café tables, long streamers, of saliva hanging their chins, stomachs noisily churning, others ejaculate at the sight of women. [...] Junkies have looted the drugstores and fix on every street corner. [...] A group of P.R. ‘s – Partially Reconditioned – have surrounded some homosexual tourists with horrible knowing smiles showing the Nordic skull beneath in double exposure.“ (Burroughs, 1992, s. 35).

V sedmé kapitole se prolínají motivy orgií, poprav, drog a sexu. Autor zde obrací pozornost čtenáře k otázce, proč jsou orgie považovány za nemorální, zatímco popravy jsou pro společnost přijatelné. Tato otázka je v některých zemích aktuální i dnes.

V jedenácté kapitole autor popisuje „Interzone“. Obraz tohoto místa vychází ze zkušeností autora v době, kdy žil v Tangeru v severní Africe. Popis města však zahrnuje i prvky jihoamerické kultury a dalších lokalit. Reálný základ Interzone není však tak důležitý, jako kultura, jejímiž hlavními charakteristickými rysy je uvolněnost a volnost. Sex a drogy jsou snadno dostupné, ale tato dostupnost je spojena s opakovaným násilím.

V osmnácté kapitole se objevuje postava Námořníka, který nabízí chlapci, že dostane drogy výměnou za jeho „čas“. Slovo čas – eufemismus pro sex – naznačuje, že Námořník touží hlavně

po společnosti partnera, nejen po uspokojení. I z této situace vyplývá, že kvůli drogám jsou (drogově závislí) lidé schopni udělat cokoli.

5. Cesta a hledání

Motiv cesty dodává Burroughsovým dílům dynamiku a akční děj. Jednotlivé výpravy, které protagonisté těchto děl podnikají, se liší cílem, motivací i délkou. V Burroughsových příbězích můžeme najít různé typy a podoby tohoto motivu: cesta za účelem nalezení drogy, cesta exotickým prostředím, cesta bez cíle. Ve skutečnosti se však jedná o bloudění, které nemá žádný stanovený cíl. Prostřednictvím tohoto bloudění hledají Burroughsovi protagonisté příležitost k úniku z reality. V následujících podkapitolách se budu věnovat motivu cesty v jednotlivých knihách.

5.1.1. Junkie

Příběh začíná v New York City, kde si hlavní postava, Bill, vytváří svou závislost na drogách. Zabývá se obchodem s drogami, kriminalitou a nelegálním užíváním drog. Kvůli problémům s policií se vydává na cestu do Texasu s cílem vyhnout se policii a následnému potrestání.

Cestou si však uvědomí, že mu docházejí drogy, rozhodne se tedy jet vlakem do léčebny pro drogově závislé v Lexingtonu.

„Eventually, I got to Texas and stayed off junk for about four months. Then I went to New Orleans.“ (Burroughs, 1977, s. 68).

Město New Orleans autor popisuje velmi detailně:

„New Orleans is inordinately noisy. The drivers orient themselves largely by the use of their horns [...] The residents are surly. [...] New Orleans was a strange town to me and I had no way of making a junk connection. [...] There are people in New Orleans who have never been outside the city limits. The New Orleans accent is exactly similar to the accent of Brooklyn. The French Quarter is always crowded. Tourists, servicemen, merchant seamen, gamblers, perverts, drifters, and lamsters from every State in the Union. People wander around, unrelated, purposeless, most of them looking vaguely sullen and hostile. This is a place where you enjoy yourself. Even the criminals have come here to cool off and relax.“ (Burroughs, 1977, s. 69).

Z úryvku je zjevné, že město na Billa působí rozporuplným dojmem. New Orleans však hraje velmi důležitou roli v Billově sexuálním životě. Právě v tomto městě si začne uvědomovat (s pomocí prostituta Angela) svou odlišnou sexuální orientaci.

Později se Bill vrátí ke stejnému způsobu života, jako v New York City. Jednoho dne je zatčen a nakonec uvězněn. Po propuštění z vězení následuje cesta do Rio Grande Valley:

„I left New Orleans several days later and went to the Rio Grande Valley.“ (Burroughs, 1977, s. 105).

Cesta do Rio Grande Valley však nebyla nijak odlišná od cest do Texasu a New Orleans, cíl této cesty nebyl znám, ani žádným způsobem naznačen. Můžeme zde pozorovat další příklad bloudění hlavní postavy, s cílem uniknout od reality, a hlavně od nahromaděných problémů.

„The Rio Grande River runs into the Gulf of Mexico at Brownville. Sixty miles up river from Brownville to Mission, a strip of ground sixty miles long and twenty miles wide. The area is irrigated from the Rio Grande River. Before irrigation, nothing grew here but mesquite and cactus. Now it is one of the richest farm areas in the U.S.“ (Burroughs, 1977, s. 105).

Z popisu Rio Grande Valley je zjevné, že se jedná o velmi úrodné údolí, čehož hlavní postava využije. Spolu s přítelem zde pěstují bavlnu jako zdroj obživy.

S blížícím se soudem je Bill donucen Spojené Státy opustit a míří do Mexico City, kde se mu konečně podaří přestat užívat drogy. V Mexico City se k němu připojí několik společníků z New Yorku. Manželka Billa opustí, proto svou pozornost zaměří na drogu yage z Jižní Ameriky a vydá se ji hledat do Kolumbie. Jedná se tedy o další cestu spojenou s motivem hledání drogy.

5.1.2. *Queer*

Převážná část děje románu *Queer* se odehrává v Mexiku koncem čtyřicátých let. Hlavním cílem cesty do Jižní Ameriky je nalezení drogy yage. S Eugenovým souhlasem je cesta zahájena autobusem do Panamy a pokračuje letadlem do Quita.

„A cold wind from the high mountains blew rubbish through the dirty streets. The people walked by in gloomy silence. Many had blankets wrapped around their faces. A row of hideous old hags, huddled in dirty blankets that looked like old burlap sacks, were ranged along the walls of a church.“ (Burroughs, 1987, s. 79-80).

Partneři zde nejčastěji tráví čas v kavárně popíjením alkoholu, nebo nicneděláním na hotelovém pokoji. Tento program poukazuje na únik z reality prostřednictvím alkoholu.

Později následuje cesta letadlem do Manty, nacházející se při pobřeží v Ekvádoru. Místo, kde Lee a Eugene tráví noc, líčí autor opět velmi sugestivně:

„The houses were all split bamboo on wood frame, the four posts set directly in the ground. The simplest types of house construction: you set four heavy posts deep in the ground and nail the house to the posts. The houses were built about six feet off the ground. The streets were mud. Thousands of vultures roosted on the house and walked around the streets, pecking a offal.“ (Burroughs, 1987, s. 87-88).

Z Manty dvojice společně cestuje do Guayaquilu. Jelikož je cesta zatopená, jediným způsobem, jak se lze dostat do města, je využití lodní či letecké dopravy. Město Guayaquila autor popisuje následovně:

„[...] a city with many parks and squares and statues. The parks are full of tropical trees and shrubs and vines. A tree that fans out like an umbrella, as wide as it is tall, shades the stone benches. The people do a great deal of sitting. One day Lee got up early and went to the market. The place was crowded. A curiously mixed populace: Negro, Chinese, Indian, European, Arab, characters difficult to classify.“ (Burroughs, 1987, s. 93).

Je zjevné, že z výše uvedených měst na Leea toto město působí nejpříznivěji, i když, jako celý Ekvádor, působí zároveň matoucím dojmem. Autor v této pasáži také naráží na multikulturalismus v Jižní Americe, zatímco v padesátých letech 20. století se formují zárodky konfliktu mezi Spojenými státy a Afroameričany.

Po rozhodnutí pokračovat dál se Lee a Eugene přesouvají do Salinas:

„Salinas had the quiet, dignified air of an upper-class resort town. They had come in the off season. When they went to swim they found out why this was not the season: the Humboldt current makes the water cold during the summer months.“ (Burroughs, 1987, s. 103).

Zmíněné cesty nemají žádný smysluplný cíl. Jde tedy o další motiv bloudění bez cíle, i když později se čtenáři dozvídají, že cílem je získání drogy yage.

Ze Salinas Lee a Eugene cestují člunem do Babahoya:

„Swinging in hammocks, sipping brandy, and watching the jungle slide by. Springs, moss, beautiful clear streams and tress up to two hundred feet high.“ (Burroughs, 1987, s. 109).

Z Babahoya putují do Ambata a Puya:

„[...] over the Andes to Ambato, a cold, jolting fourteen-hour ride. They stopped for a snack of chick-peas at a hut at the top of the mountain pass, far above the tree line. [...] They passed the snow-covered peak of Chimborazo, cold in the moonlight and the constant wind of the high Andes. The view from the high mountain pass seemed from another, larger planet than Earth. [...] From Ambato to Puyo, along the edge of gorge a thousand feet deep. There were waterfalls and forests and streams running down over the roadway, as they descended into the lush green valley. Several times the bus stopped to remove large stones that had slid down onto the road. [...] They got into Puyo late at night, and found a room in a ramshackle hotel near the general store.“ (Burroughs, 1987, s. 109-111).

Právě Puyo představuje poslední zastávku před hledáním Cottera v džungli s cílem získat drogu yage. Od tohoto cíle však Lee upustí, protože pochopí, že od Cottera žádnou drogu nedostane.

5.1.3. Naked Lunch

Po propuštění z vězení míří všichni protagonisté, včetně vypravěče, do Chicaga a St. Louis. V Houstonu a New Orleans se zásobí drogami a pak odcestují do Mexika. Tyto země, respektive města, jsou reálná. Avšak poté, co vypravěč Mexiko opustí, dostává se do imaginární země Freeland a následně do Interzóny. Tato místa jsou představena jako nereálná. Jedná se o přelud, způsobený drogami, kdy hrdina nedokáže rozlišovat mezi svou představou a skutečností. Tyto iluze můžeme považovat za nejvýraznější příklad úniku z reality.

Interzóna je město, které je soustředěno kolem Tržiště, kde se prodávají všechny druhy drog. Občané Interzóny však nemají žádné osobní soukromí, a proto jsou všechny sexuální aktivity (akty) veřejné.

Motiv cesty můžeme pozorovat i u Dr. Benwaye, který cestuje z Annexie do Freelandu. Annexie je popsána jako prostor, který Dr. Benway využívá ke kontrole obyvatel. Místo fyzického mučení zavádí systém svévolné a všudypřítomné byrokracie, která trestá občany za náhodné přestupky a vytváří prostředí strachu a úzkosti.

Název Freeland je ironický a popis místa připomíná dystopii:

„[...] a place given over to free love and continual bathing. The citizens are well adjusted, cooperative, honest, tolerant and above all clean.“ (Burroughs, 1992, s. 20).

Dr. Benway zde navíc vede Středisko převýchovy, kde občany Freelandu zneužívá pro své experimenty a nelidským způsobem s nimi manipuluje, aby podpořil svůj výzkum.

Motiv cesty lze dále najít v osmnácté kapitole, kde Námořník odkazuje na Queens Plaza a na dělníky. Přesouvá tak scénu z Interzóny zpět do New Yorku, což však může být považováno pouze za další prelud.

Výraz „Freeland“ má symbolický význam. Na první pohled se může zdát, že droga hrdinovi splní jeho sen o štěstí. Její vliv je však právě opačný: Postupně a nenápadně ho zcela zbavuje jeho osobní svobody.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabýval autorem beatnické generace Williamem Sewardem Burroughsem. Teoretická část se soustředí na beatnickou generaci, její nejznámější představitele a její typické rysy. Podrobná pozornost je věnována zvláště osobnosti Williama Sewarda Burroughse a jeho tvorbě.

Literární analýza je zaměřena na charakteristiku postav z hlediska jejich zkušenosti s homosexualitou. Homosexualita byla v autorově době společensky nepřípustná. Můžeme tedy říci, že homosexuální vztahy byly určitým druhem protestu proti společenským konvencím a tradiční (často pouze formální) morálce. Tento postoj, spolu s nejistotou ohledně osobní identity, zároveň W. S. Burroughsovi velmi komplikoval jeho osobní život. Napětí, které prožíval, se následně promítá i do autorovy literární tvorby.

Kapitola „Vztahy a samota“ se soustředí především na téma lásky mezi konkrétními homosexuálními páry ve vybraných románech. Dvojice, jako jsou Angelo a Bill v románu *Junkie*, Eugene a Lee v románu *Queer*, nebo Brad a Jim v románu *Naked Lunch*, nejsou šťastné. Na jedné straně mají běžné problémy jako heterosexuální páry, trápí se kvůli neopětovanému citu či nedorozumění. Na druhé straně jsou společností vnímáni jako outsideri, k čemuž přispívá skutečnost, že svobodu často hledají i prostřednictvím drog. Dostávají se tak do konfliktu nejen s tradičním způsobem života, ale i se zákonem.

Drogy, které protagonisté užívají, jim pomáhají zapomenout na problémy. Neuvědomují si ale, že upadají do závislosti, kvůli které se jejich vztahy nemohou rozvíjet a nikdy se nenaplní. Nedokážou pochopit, že droga jim bere všechno (především zdraví) a nedává nic. Hlavní autorovou inspirací je v tomto směru jeho vlastní chaotický osobní život a traumatické vědomí viny za tragický osud manželky i syna.

Další samostatná kapitola je věnována motivu cesty ve zkoumaných románech. Cestování symbolizuje touhu po svobodě a volnosti. Některé výše zmíněné homosexuální páry se opakovaně vydávají na cesty, jelikož si nedokážou vytvořit plnohodnotný domov. Snaží se uniknout před odsouzením a kritikou společnosti, ale i před ztrátou smyslu života. Pocit prázdnoty chtějí opět překonat prostřednictvím drog, ten se ale jen více prohlubuje a jejich cesty se tak postupem času mění na bloudění bez cíle.

Burroughsův originální životní styl a způsob tvorby přispěl k rostoucímu zájmu nejen o jeho osobnost, ale i o celou beatnickou generaci. Lze ho charakterizovat jako experimentátora jak ve

skutečném životě, tak i v literatuře. Je třeba říci, že mnozí příslušníci této generace byli svými současníky i přáteli (například Ferlinghettim) často kritizováni, zvláště kvůli své drogové závislosti, která jim znemožňovala osobně se účastnit konkrétních společenských změn. Zároveň je nezpochybnitelné, že jejich tvorba měla na vývoj společnosti velký vliv, ať už jde o jejich stálé úsilí o svobodu slova, nebo o originální přínos pro rozvíjení nových směrů v hudbě a literatuře. W.S. Burroughs je oceňován zvláště pro schopnost autentického vyjádření citů člověka, který přes veškerou odlišnost, konfliktnost a osamělost nejvíce ze všeho touží po naplněných mezilidských vztazích:

„Nezáleží na tom, kdo jsem, jen když mě má někdo rád.“⁹ – William Seward Burroughs

---

⁹ *Citáty slavných osobností: William Seward Burroughs citáty* [online]. 2018 [cit. 2023-03-31]. Dostupné z: <https://citaty.net/autori/william-seward-burroughs/>

Seznam použité literatury

Primární literatura

BURROUGHS, William Seward. *Feták*. Přeložil Josef Ravoulf. Maťa, 2002. ISBN 8072870513.

BURROUGHS, William Seward. *Junky*. Penguin Books, 1977. ISBN 9780140043518.

BURROUGHS, William Seward. *Nahý oběd*. Přeložil Josef Rauwolf. Maťa, 2003. ISBN 8072870637.

BURROUGHS, William Seward. *Naked Lunch*. Grove Press, 1992. ISBN 9780802132956.

BURROUGHS, William Seward. *Ohyzdný duch*. Přeložil Martin Konvička. Votobia, 1995. ISBN 8071980188.

BURROUGHS, William Seward. *Queer*. Penguin Books, 1987. ISBN 9780140083897.

BURROUGHS, William Seward a Allen GINSBERG. *Teplouš, Dopisy o Yage*. Přeložil Josef Rauwolf. X-Egem, 1991. ISBN 5935991.

Sekundární literatura

COLLINS, Ron a David M. SKOVER. *Mánie: sex, drogy a literatura: příběh bouřliváků a buřičů, kteří zahájili kulturní revoluci*. Praha: Metafora, 2013. ISBN 9788073593773.

COOK, Bruce. *The Beat Generation*. New York: Charles Scribner's Sons, 1971. ISBN 684123711.

HEMMER, Kurt. *Encyclopedia of Beat Literature*. New York: Facts On File, 2007. ISBN 9780816042975.

HILSKÝ, Martin. „Osamělý poutník Jack Kerouac“. *Od Poea k postmodernismu: Proměny americké prózy*. Editor Jan Zelenka. Praha: Odeon, 1993, s. 276-289. ISBN 808020704590.

HOFFMANN, Daniel. "Maskulinita a její krize v díle E. Hemingwaye, K. Keseyho, Ch. Palahniuka" (DP). České Budějovice, JCU, 2021.

JAŘAB, Josef. „Románové rozpočítadlo“. *Od Poea k postmodernismu: Proměny americké prózy*. Editor Jan Zelenka. Praha: Odeon, 1993, s. 290-295. ISBN 8020704590.

LAWLOR, William T., „Burroughs, William Seward (1914-1997)“. *Beat culture: lifestyle, icons, and impact*. Santa Barbara: ABC-CLIO, 2005, s. 29-42. ISBN 9781851094004.

MILES, Barry. *Neviditelný muž William Seward Burroughs*. Olomouc: Votobia, 1996. ISBN 8085885220.

PROCHÁZKA, Martin, Clare WALLACE, Hana ULMANOVÁ, Erik S. RORABACK, Pavla VESELÁ a David ROBBINS, QUINN, Justin, ed. *Lectures on American Literature*. Třetí vydání. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 9788024619965.

RULAND, Richard a Malcolm Bradbury. *From Puritanism to Postmodernism*. London: Penguin Books, 1993. ISBN 0140144358

WEIDMAN, Rich. *The Beat Generation FAQ: All That's Left To Know About the Angelheaded Hipsters*. Backbeat Books, 2015. ISBN 9781617136016.

STRAUMANN, Heinrich, „The Fate of Man“. *American Literature in the Twentieth Century*. Third revised edition. New York: Harper & Row Publishers, 1965, s. 80 - 85.

Internetové zdroje

Edu Česká televize: *Beat generation* [online]. 2021 [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz/namet/beat-generation>

HANCOCK, Mike. *Burroughs Adding Machine Company: American Arithmometer Company* [online]. [cit. 2022-07-15]. Dostupné z: <http://www.burroughsinfo.com/american-arithmometer-company.html>

Netinbag.com: *Co je benzedrin?* [online]. [cit. 2022-07-15]. Dostupné z: <https://www.netinbag.com/cs/medicine/what-is-benzedrine.html>